

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ÇOCUKLARINA ÖZENGEN MÜZİK EĞİTİMİ ALDIRAN
VELİLERİN BU EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ (TRABZON İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayçanur HAFIZOĞLU

**TRABZON
Ağustos, 2022**

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ÇOCUKLARINA ÖZENGEN MÜZİK EĞİTİMİ ALDIRAN
VELİLERİN BU EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ (TRABZON İLİ ÖRNEĞİ)**

**Ayçanur HAFIZOĞLU
ORCID: 0000 - 0001 - 5206 - 1487**

**Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce Yüksek Lisans Unvanı
Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Danışmanı
Doç. Dr. Zühal DİNÇ ALTUN
ORCID: 0000 - 0002 - 3122 - 5160**

**TRABZON
Ağustos, 2022**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiki yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Ayçanur HAFIZOĞLU

01 / 08 / 2022

ÖN SÖZ

Okullardaki veli beklentilerini karşılamayan müzik eğitime karşı dönemimizde büyük ilgi gören özengen müzik eğitimi aileler ve öğrenciler tarafından çokça tercih edilmeye başlamıştır. Çeşitli kurslarda halk eğitim merkezlerinde ve bireysel olarak gerçekleşen ders kapsamında öğretmenler ve veliler bazı problemlerle karşılaşmış ve aileler birtakım arayışlar içerisine girmiştir. Bu beklentiler ve görüşler doğrultusunda aileler ile anket yapılmış ve bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Uzun yıllardır görülen bu eğitim sonucunda karşılaşılan problemleri ve istekleri karşılayan bir çalışma niteliğindedir.

Akademik hayatım boyunca, lisans ve lisansüstü eğitimimin tamamında her zaman yanımda olan tecrübesini ve bilimsel anlamdaki birikimiyle her zaman bana destek olan sevgili tez danışmanım Sayın Doç.Dr. Zühal DİNÇ ALTUN'a, çalışmalarım sırasında desteklerini esirgemeyen tüm hocalarıma, hayatımın her alanında beni destekleyen her zaman yanımda olan eşim Resulhan Bahadır HAFIZOĞLU'na ve emeklerini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim bu süreçte her anlamda yanımda olan annem Fatma YETİM'e babam Nazım YETİM'e ve kardeşim Zeynep YETİM'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ağustos, 2022

Ayçanur HAFIZOĞLU

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	2
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi	3
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1. 4. Araştırmanın Varsayımları.....	3
2. LİTERATÜR TARAMASI	4
2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	4
2.1.1. Eğitim.....	4
2.1.2. Sanat Eğitimi.....	5
2.1.3. Sanat Eğitiminde Müziğin Yeri	6
2.1.4. Müzik Eğitimi ve Önemi.....	7
2.1.5. Müzik Eğitim Türleri	9
2.1.5.1. Genel Müzik Eğitimi	9
2.1.5.2. Mesleki Müzik Eğitimi	11
2.1.5.3. Özenen Müzik Eğitimi.....	11
2.1.6. Özenen Müzik Eğitiminde Enstrüman Eğitimi	13
2.1.7. Çocuk Gelişiminde Enstrüman Eğitiminin Önemi	15
2.1.8. Müzik Eğitimi İçerisinde Ailenin Rolü.....	18
2.2. İlgili Çalışmalar.....	20
2.2.1. Yerli Çalışmalar	20
2.1.2. Yabancı Çalışmalar.....	21
2.2. Literatür Taramasının Sonucu.....	22
3. YÖNTEM.....	24
3.1. Araştırma Modeli	24
3.2. Araştırma Grubu	24
3.3. Verilerin Toplanması	26

3.3.1. Veri Toplama Araçları	26
3.3.2. Veri Toplama Süreci	31
3.4. Verilerin Analizi	32
4. BULGULAR	33
4. 1. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması	33
5. TARTIŞMA	40
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	43
6.1. Sonuçlar	43
6.2. Öneriler	44
7. KAYNAKLAR.....	47
8. EKLER.....	51
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ	57

ÖZET

Çocuklarına Özengen Müzik Eğitimi Aldıran Velilerin Bu Eğitime İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Bu araştırmada çocuklarına özengen müzik eğitimi aldırın velilerin bu eğitime ilişkin görüşlerinin farklı değişkenler aracılığı ile incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Trabzon il ve ilçelerindeki özel ve milli eğitim bakanlığına bağlı çeşitli müzik kurslarında, halk eğitim merkezlerinde ve müzik eğitimcilerinden çocuklarına özel müzik dersi(özengen) aldırın velilerle yürütülmüştür. Alan taraması yöntemi tercih edilerek yürütülen araştırma kapsamında geçerlik güvenirlik çalışmaları yürütülmüş olan anket formu ile veriler toplanmıştır. İki bölümlü hazırlanmış olan anket demografik bilgiler ve velilerin özengen müzik eğitime karşı beklentilerine, tutumlarına ve öğrencilerin özengen müzik eğitim sürecinde, onlara verdikleri desteklerine yönelik sorulardan oluşmaktadır. Çalışmada çocuklarına özel müzik dersi aldırın velilerin görüşlerini saptamak için özengen müzik eğitimi veren kurumlardan rastgele 280 aileye uygulanmış 29 soruluk bir anket uygulanmıştır. Anket verilerinin analiz sürecinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır.

Araştırma sonuçları incelendiğinde çalışmaya katılan ailelerin özengen müzik eğitime olan görüşleri, farklı nedenlerle karşılaştırılıp incelenmiş ve bazı sonuçlara varılmıştır. Ailelerin geçmişte aldıkları ve hala içinde bulundukları müzik eğitimlerinin ve sahip oldukları müzikal birikimi, çocuklarının bilişsel sosyal ve sosyal gelişimlerinin özengen müzik eğitimi ile gelişmesi, aldıkları sertifikaların çocuklarının kariyerleri için önemi, çocuklarıyla birlikte konsere katılma sıklıkları, çocuklarının evdeki enstrüman çalışmaları sırasında onları dinleme sıklıkları özengen müzik eğitimi aldırma nedenleri ile karşılaştırılmıştır. Ailelerin özengen müzik dersi aldırma sebeplerinin belirtilenlerle doğrudan ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca özengen müzik eğitimi içerisinde bulunan öğretmenlerin ailelere bu eğitim hakkında bilgi vermeleri gerektiği ve bu eğitimin çocuklarına ne gibi faydalar sağlayacağı açıklanmalıdır. Özellikle özengen müzik eğitimi hakkında seminerler düzenlenmeli ve çalışmalar yapılmalıdır. Bunun haricinde özengen müzik eğitimi içerisindeki sertifika programları hakkında aileler bilgilendirmeli ve yönlendirilmelidir. İl ve ilçelerde müzik etkinlikleri arttırılmalı ve özellikle konserler daha sık düzenlenmelidir. Okulların ve öğretmenlerin düzenleyeceği etkinliklerle ve konserlere öğrenciler götürülmeli ve bu alanda teşvik edilmelidir. Ailelerin enstrüman veya müzikal bilgisi olmasa da çocuklarının enstrüman çalışmalarını evde dinleyerek desteklemeleri ve onlara yol göstermeleri çocuklarının gelişimleri açısından çok önemlidir. Bu yönden aileler çocuklarını mutlaka dinlemeli ve motive etmelidir. Şu çok açıktır ki enstrüman eğitimi aldırabilmek belirli bir gelir ve zaman gerektirmektedir. Bu sebeple gelir seviyesi düşük aileler çocuklarını bu eğitime yönlendiremeyebilirler. Bu durumu önlemek amacıyla okul personeli ve öğretmenler gerekli desteği sağlamalıdır. Okullarda yapılacak olan çalışmalarla ve

açılan kurslarla öğrenciler eğitilmelidir. Aynı zamanda bu kapsamda halk eğitim merkezlerindeki faaliyetler arttırılmalı ve öğrenciler özengen müzik eğitimine yönlendirilmelidir. Bu sonuçlar ışığında ileride yapılabilecek olan araştırmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Özengen Müzik Eğitimi, Veli Görüşleri



ABSTRACT

An Investigation on the Opinions of Parents Who Have Their Children Take Amateur Music Training

This study investigates parental opinions concerning amateur music training that their children take through different variables. In this sense, the study was conducted on parents who have their children receive amateur music lessons from private music courses or various courses by the Ministry of National Education in Trabzon city and its districts, public education centers, and music tutors. Within the framework of research design, an opinion survey included in Appendix 1 was conducted on the parents. The questionnaire, which was prepared in two parts, consists of demographic information and questions about the expectations and attitudes of the parents towards amateur music education and the support they give to their children during this training process. In an attempt to determine the opinions of parents who provide private music lessons for their children, the questionnaire consisting of 29 items was applied to 280 parents randomly selected from institutions giving amateur music training. The survey data were analyzed by using a statistical data analysis program.

When the results of the research were examined, the views of the families participating in the study on the amateur music education were compared and examined for different reasons and some conclusions were reached. The musical education and musical background of the families in the past and the musical background they have, the development of their children's cognitive, social and social development with diligent music education, the importance of the certificates they receive for the careers of their children, the frequency of attending concerts with their children, the frequency of listening to their children while playing instruments at home were compared with the reasons for taking the training. It was determined that the parents' reasons for making their children do music lessons were directly related to the ones mentioned. Moreover, it should be explained that the instructors in amateur music education should inform the families about this education and what kind of benefits this education will provide for their children. Seminars should be organized and studies should be carried out, especially about amateur music education. Apart from this, the families should be informed and guided about the certificate programs in amateur music education. Music events should be increased in provinces and districts, and especially concerts should be organized more frequently. Students should be taken to events and concerts organized by schools and teachers and encouraged in this area. Even if families do not have an instrument or musical knowledge, it is very important for their children's development to support and guide their children's instrument studies by listening to them at home. In this respect, parents should definitely listen to their children and motivate them. It is obvious that making children do instrument training requires a certain amount

of income and time. Thus, families with low income levels may not be able to afford this education education. In order to prevent this situation, school personnel and teachers.

Keywords: Music Training, Amateur Music Training, Parental Opinions



TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	24
2.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenleri Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi İlk Sonuçları.....	27
3.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenleri Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi İkinci Sonuçları.....	28
4.	Model Uyum İndeksleri.....	29
5.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenleri Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizinde Elde Edilen Model Uyum İndeksleri	29
6.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenleri Ölçeği DFA ve Güvenirlik Analizi Bulguları	30
7.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	33
8.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması.....	33
9.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Öğrenim Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	34
10.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Mesleğe Göre Karşılaştırılması	35
11.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Ailenin Aylık Toplam Gelirine Göre Karşılaştırılması.....	35
12.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Ailede Başka Çocuk Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	36
13.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Ailede Diğer Çocukların Özel Müzik Dersi Alması Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	36
14.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Ailede Müzikle İlgilenen Birey Olması Durumuna Göre Karşılaştırılması	37
15.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Çocuğun Müzikle İlgili Bir Sertifika/Belge Almasının Önemine Göre Karşılaştırılması	37
16.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Çocuğu Özel Müzik Dersi ile Çalışırken Onu Dinleme Sıklığına Göre Karşılaştırılması	38
17.	Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Çocuğuyla Birlikte Konsere Gitme Sıklığına Göre Karşılaştırılması	39

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
1.	Özel müzik dersi tercih nedenleri ölçeği DFA diyagramı	31



KISALTMALAR LİSTESİ

n	: Örneklem/gruptaki örneklem sayısı
%	: Yüzde
$\bar{X}$	: Ortalama
SS	: Standart sapma
p	: Anlamlılık düzeyi
t	: t değeri
F	: ANOVA test istatistiği
ABRSM	: The Associated Board of the Royal Schools of Music
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı

1. GİRİŞ

Bireyi ve toplumu biçimlendirmek için kullanılan en etkili süreç eğitimidir. Eğitim bireye istendik davranış kazandırmayı hedeflemektedir (Sönmez, 1994). Eğitim bireyin doğumu ile başlayan ve yaşamının sonuna kadar devam eden bir süreçtir. Ailede başlayan bu eğitim süreci sonrasında okula taşınmaktadır Aile, yakın çevre ve okul etkileşimi eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak ömür boyu sürmektedir. Toplumun gelişebilmesi adına en önemli süreci oluşturur ve bütün eğitim basamaklarına yayılan bir program sağlamaktadır.

Formal ve informal eğitimin tanımlarına bakıldığında formal eğitim planlı ve kontrollü şekilde gerçekleşirken informal eğitim yaşantı ve tecrübe yoluyla elde edilen eğitim türlerindendir. Bir başka deyişle planlı programlı okullarda yürütülen ve öğretim yoluyla gerçekleşen öğretim programları formal olarak nitelendirilmektedir.

Formal eğitimin içerisinde bulunan okul eğitiminde bireye kazandırılan birçok alan vardır. Okul bilişsel, sosyal ve kültürel anlamda gelişime katkı sağlayan en önemli kurumdur. Bireylerin sosyal açıdan gelişebilmeleri için bazı sanatsal kollara ihtiyaçları bulunmaktadır. Sanat eğitimi öğrencilerin sosyalleşmesi adına büyük önem arz etmektedir.

Sanat eğitimi bireylerin sosyalleşmesinin yanı sıra sosyal kültürel ve bilişsel alanlarında gelişimleri için etkili bir rol oynamaktadır. Sanat eğitimi plastik, fonetik, görüntü ve sözel olmak üzere dört alanda incelenmektedir. İlgili alanlara bağlı olarak sanat eğitiminin çocukların üzerindeki pozitif yöndeki etkisinin fark edilmesi bu alanda çalışmaların yürütülmesine ve çocukların gelişiminin sağlanması için yöntemlerin geliştirilmesine vesile olmuştur. Sanat dalları başlıklar halinde incelendiğinde fonetik sanatlar grubun önemli bir yerini tutmaktadır. İçerisinde bulunan müzik eğitimi çocukların sosyal, kültürel ve bilişsel becerilerinin aynı anda uygulandığı bir sanat dalı olmuştur. Sanat eğitiminin önemi fark edildiğinde çeşitli araştırmalara yapılmış ve çocuklar üzerindeki etkisi daha detaylı incelenmeye başlanmıştır. Sanat eğitimi çok farklı alanlardan oluşmaktadır. Bu alanların her biri çocukların bilişsel, sosyal ve psikomotor becerilerini geliştirmekte büyük rol oynamaktadır. Yapılan araştırmalar neticesinde bu alanlardan biri de müzik eğitimidir.

Uçan (1994) müzik eğitimi kavramını “genel müzik eğitimi, özengen (amatör) müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi” olmak üzere üç ana başlık altında toplanmaktadır. Genel müzik eğitimi ve meslek müzik eğitimi ile birlikte müzik türleri içinde önemli yer tutan özengen müzik eğitimi formal olarak okullar dışında da verilmektedir. Ülkemizde çocukluk yaşlardan itibaren başlayan özengen müzik eğitimi genellikle enstrüman eğitimi olarak algılanmaktadır. Bu eğitim genellikle derneklerde, müzik dershanelerinde, halk eğitim merkezlerinde, özel kurumlarda ve bireysel şekilde özel olarak eğitmenler tarafından verilen özel ders şeklinde yürütüldüğü gözlenmektedir (Kesendere, 2017).

Okulda verilen müzik eğitimleri haricinde özengen müzik eğitimi alan çocukların sosyal ve kültürel anlamda gelişiminde daha fazla ilerleme olduğu gözlemlenmiştir. Yıldız'a (2002) göre müzik normal çocukların yanı sıra özel eğitim ihtiyacı olan çocukların eğitimlerinde de kullanılması gerektiğini savunmaktadır. Küçük yaşlardan beri müziğin içinde bulunan çocukların ruhsal ve bedensel anlamda daha kontrollü bir sağlık gelişimlerinin olduğuna vurgu yapmıştır. Güleç (2015) ise bu konuda bireylerin kendini ifade edebilme ve yaratıcılık duygularına değinmektedir. Bunun yanı sıra duygu ve düşüncelerini açıkça dile getirebilmekte, kültür birikimi yapabilmekte, estetik duygularının gelişiminde, beden ve psikomotor alanlarda geliştiğini düşünmektedir. Çocuklar bu özelliklerin farkında olmayabilirler ve kendi düşünceleri doğrultusunda bu eğitime yönelemeyebilirler. Bu eğitimin gerçekleşmesine yönelik karşımıza birçok etken çıkmaktadır.

Bir çocuğun enstrüman çalabilmesinde veya enstrümana yönelmesindeki en önemli etkenlerden biri aile tutumudur. Okulların çoğunda enstrüman eğitimi verilmediğinden bu eğitimin sorumluluğu çoğunlukla ailenin tutumuna veya maddi gücüne bağlılık göstermektedir. Özellikle devlet okullarında çocukların çalgı eğitimi alabilmesinde müzik öğretmenlerinin tutumlarının ve okullarda yapılacak olan projelerin etkisi bulunmaktadır. Eğer bir okul bu düşüncelerden yoksunsa sorumluluk tümüyle ailelere düşmektedir. Bu durumun sonucunda aileler çocuklarına müzik eğitimi aldırabilmek adına okullarda uygulanan ek zamanlı kurslardan faydalandırmaktadır. Ailelerin bu alanda bilgisi olması veya bir enstrümanla ilgilenmesi zorunlu değildir. Konu hakkında bilgileri olmadan da bu alana çocuklarını yönlendirebilirler. Aile çocuklarıyla geçirdiği vakitlerde konser etkinlikleri planlarıyla, bu alanda görsel veya filmlerden yararlanmalarıyla çocuklarına model olabilir.

Son yıllarda özengen müzik eğitiminin popüler olmasından kaynaklı ve okullardaki özengen müzik eğitiminin veli beklentilerini karşılamamalarından dolayı bu eğitim yoğun ilgi görerek tercih edilmeye başlamıştır. Özengen müzik eğitiminin fazlaca ilgi görmesi sonucunda öğretmenlerin öğrencilerin ve özellikle velilerin bu eğitim hakkında görüşleri ve beklentileri ortaya çıkmaya başlamıştır. Anne babaların çocuklarının okul hayatı boyunca, eğitime karşı düşünceleri ve beklentileri farklılık göstermiştir. Okul eğitimlerinde olduğu gibi özengen müzik eğitimine karşı olan görüşleri aynı olmamakla beraber farklı beklentiler içerisinde de oldukları gözlemlenmiştir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; çocuklarına özengen müzik eğitimi aldırın velilerin bu eğitime ilişkin görüşlerinin farklı değişkenler aracılığı ile incelenmesidir.

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

İlgili alan yazın incelendiğinde özenen müzik eğitime dair birçok araştırma yapıldığı görülmektedir. Özellikle enstrüman eğitime dair yapılmış teknik çalışmalar dikkat çekmektedir. Fakat konu hakkında yapılan detaylı bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Yapılan araştırmalarda bir enstrümanın ele alındığı ya da ilkokul ortaokul gibi kademelerde çalışılarak bir kısıtlamaya gidildiği gözlemlenmektedir. Konuyla ilgili yapılacak olan çalışmalara detaylı bir örnek olması ve araştırmalara yardımcı olması adına önem arz ettiği düşünülmektedir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın çalışma grubu Trabzon il ve ilçelerinde özel ve milli eğitim bakanlığına bağlı çeşitli müzik kurslarında, halk eğitim merkezlerinde ve müzik eğitimcilerinden çocuklarına özel müzik dersi (özenen) aldırın velilerle sınırlı olacaktır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Çalışma grubunun anket ve mülakatlara verdikleri cevaplarda gerçek duygu ve düşüncelerini yansıttıkları varsayılmıştır.

Yapılan anketlerde çalışmalara gönüllü ve ilgili katılım gerçekleştiği varsayılmıştır

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Araştırmanın bu bölümünde literatür taraması sonucunda araştırmanın konusu ile ilgili çalışmalarda bulunulmuştur. Çalışmalar sonucunda bir değerlendirmeye varılıp kuramsal çerçeve kapsamında eğitim, sanat eğitimi, sanat eğitiminde müziğin yeri, müzik eğitim türleri, özengen müzik eğitimi, özengen müzik eğitiminde enstrüman eğitimi, özengen müzik eğitiminin öğrenciler üzerindeki etkisi ve ailelerin özengen müzik eğitimine, özellikle enstrüman eğitimine karşı olan tutumlarına yönelik literatür taraması yapılmış ve ilgili verilere ulaşılmıştır.

2. 1. 1. Eğitim

Eğitim çok yönlü bir tanıma sahip olmakla beraber, birçok düşünür ve eğitim bilimciler tarafından farklı şekillerde yorumlanmış ve tanımlanmıştır. En genel şekilde ifade edilecek olursa eğitim; bireyin davranışında yaşantısı yoluyla istendik bir şekilde ve kalıcı bir değişiklik meydana getirmesi olarak betimlenmektedir (Sönmez, 2011). Eğitimin asıl amacı bireylere hayatlarını sürdürebilecek ve beklentilerini karşılayabilecek bilgiyi beceriyi kazandırmaktır. Bunun yanı sıra eğitim, bireylerin yanlış davranışları düzeltmek veya sahip olduğu davranışların geliştirilmesine yön vermektir. Eğitimin tanımı üzerine sürdürülen tartışmaların yıllarca devam ettiği bilinmektedir. Şişman'a (2015) göre eğitim insanın olgun, erdemli, mükemmeliyetçi bir karaktere sahip olması ile ilişkilidir. İnsanın kendini gerçekleştirmesi ve kendine yardım etmesini öngörür. Bu özellikleriyle eğitim insana değer katma, insanın kendi değerlerini oluşturmasında bir araçtır.

Dewey ve Farabi gibi ünlü düşünürler ise eğitimin ahlaki boyutlarını ele almış ve bu yönden eğitimi incelemiştir. Eğitimin bireyi ahlaki anlamda etkilediğini savunmuş süreç boyunca bireyi değersizleştirecek dış etmenlerden uzak tuttuğunu belirtmişlerdir. Özer'e (2006) göre ise eğitim genel tanımıyla bireyin doğduğu andan itibaren başlamış ve ölümüne kadar her anında olan bir süreçtir. Bunun yanı sıra toplumun beklenti ve ihtiyaçlarını da önemseyip bu doğrultuda bireyi yetiştirmeyi amaçlamıştır. Bireyin kendini geliştirmesi topluma da büyük fayda sağlamaktadır. Bireyin sağlıklı kişilik gelişimi, toplumla olan iletişimi, çevreyle uyum içerisinde hayatını sürdürmesi ve iletişiminin sağlıklı ve verimli devam etmesi eğitimle doğrudan etkilidir.

Eğitimin tanımını genel anlamda toparlayacak olursak yapılan araştırmalar sonucu bir bilim olmaya başlamış ve çalışmalar hızla ilerlemiştir. Bu çalışmaların artışı sonucunda eğitim bilimi alt dallarını oluşturmaya başlamıştır. Bu dallardan biri de sanat eğitimi olmuştur. Eğitimin pozitif bilimlerle olan ilişkisi incelenmiş ve bireylerin yaratıcılığı ile ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Sanat eğitimi eğitim bilimlerinin içerisinde gelişmiş ve sürekli olarak kendini yenilemiştir.

2. 1. 2. Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi eğitim bilimlerinin bir alt parçası olarak ele alınan bireyin duygularını ifade etmesinde ve sosyal becerilerinin gelişiminde bireye katkı sağlayan bir eğitim dalıdır. Sanat eğitiminin temel amacı bireye estetik, pozitif, nitelikli bir donanım sağlamaktır. Sanat eğitimi estetik ve pozitif donanım haricinde bireye ve topluma kazandırılan yararlı bir felsefe olarak kabul edilmektedir. Sanat eğitimi insanların yaşamlarında belli teknik kullanarak ihtiyaçlarını ve beklentilerini olumlu bir şekilde gelişmesinde değiştirmesinde ve ulaşmasını istedikleri amaçlara ulaştırmasında önemli bir süreç olarak değerlendirilebilir (Uçan, 2002).

Sanat eğitiminin bu süreci bireyler için büyük önem arz etmektedir. Bu zamanı doğru değerlendirmek bireyin davranışlarına, kişiliğine, kültür seviyesine ve farklı kültürlerle açık olmasına, çevresine değer vermesine, evrensel değerleri fark etmesine yol göstermektedir. Zamanlamanın yerinde yapılmaması bu davranışların sonradan kazanılamayacağını doğurabilmektedir. Bu eğitim her bireyin en uygun yaşında verilmeli kritik evre geçmeden bireyler yetenekli olduğu alanlara yönlendirilmelidir. (Gökbulut, 2005) göre sanat eğitimi her koşulda toplumun her ferdine verilmeli ve desteklenmelidir. Bu düşünceyi görev olarak bilip, her eğitimciye sorumluluk olarak verilmesi gerektiğini düşünülmektedir.

Sorumlulukları üstlenirken sanatın toplumun bir parçası olarak görülebilmesi için çocuklar ve genç kuşaklardan başlayarak devam edilmelidir. İlk olarak okulda görülen müzik ve resim dersleri için öğrenciler istekli hale getirilip doğru ve sağlıklı bir biçimde bu alanlara yönlendirilmelidir. Sanat derslerinin öğrenciler üzerinde not anlamında bir kaygı taşımayacağı veya buna benzer tedirginliklerin oluşmayacağı ortamlar hazırlanmalıdır. Okulun ve çevrenin imkânları neticesinde sanat eğitimi çeşitlenmeli ve kol faaliyetleri arttırılmalıdır. Toplumun her kesiminde çalışmalar yapılmalı ve gereken yerlerle çalışmalar yapıp sanat eğitimi için her birey duyarlı hale getirilmelidir. Sanat eğitimi, yaşa, mesleğe, okul türüne, cinsiyet farklarına eğitim ve gelir düzeylerine bakmadan her seviyeye uygun her bireye yönelik olmalıdır. Çünkü sanatın asıl amacı sağlıklı mutlu etkileşimi kuvvetli bireyler yetiştirmektir. Hangi dalı olursa olsun sanat eğitimi alan bireylerde farklı bir kültürün oluşması beklenmektedir (Artut, 2011).

Sanat bir teknik olarak da ele alınabilir. Öğrenme yöntemi veya yaklaşımı sanatla ifade edilebilir. Sanat sayesinde kolay ve etkili bir öğrenme gerçekleşebilir. Kazanılan bilgilerin daha anlamlı hale gelmesi veya kalıcı olması durumlarına yol açabilir. Sanat hafızayı güçlendirmekle beraber kavramlar arası ilişkilerin kurulmasında kolaylık sağlayabilir (Ezen, 1991).

Sanat eğitiminin amaçlarından biri de geçmişten günümüze insanlık tarihi hakkında bilgi aktarmak, kendi kimliğimiz hakkında bizlere ışık tutmak, neden niçin nasıl sorularına cevap aramaya yardımcı olmaktır. Sanat eğitimi bireyin önce kendini tanımasını sorulara cevap bulmasını sonra çevresini anlamasına yardımcı olmaktadır. Sanat eğitimi öğretim programıyla da verilebilir. Bu programlar genç kuşaklara sanatın önemini kavratmayı sanatla ilgili bilgi beceri edindirmeyi

amaçlamaktadır. Programlar uygulanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak çeşitli öğretim stratejileri ve çeşitli yaklaşımlar kullanılmalıdır. Öğrencilerin kişisel özelliklerini tanımları ve sosyal bir biçimde kendilerini ifade edebilmeleri sanat eğitiminin en nihai amaçları arasında yer almaktadır (Anderson, 2003).

Sanat eğitiminin diğer bir işlevi ise bireyin çevresini algılaması ve çevresini anlamlandırmasına yardım etmektir. Bu bağlamda bireyin daha iyi görmesi, işitmesi, dokunması, tat almasını kısacası duyu organlarını kullanmasının amaçlandığı ifade edilebilir. Sanat eğitiminde bireyin kendiyle ve çevresiyle sağlıklı düzgün bir ilişki kurup bu ilişkiyi uzun süre yürütebilmesi için çevresini tam olarak algılaması ve algıladıklarını biçimlendirip yönetmesi beklenebilmektedir. Sanat eğitiminde bakmak yerine görmek duymak yerine işitmek ellemek yerine dokunmak ilkeleri yaratıcılığında geliştireceğini vurgulamaktadır (San, 2004). Yaratıcılığın yanı sıra sanat eğitiminde yer alan bir bireyin olumsuz duygu durumlarını barındırması oldukça düşük bir ihtimaldir. Çünkü sanat eğitimi bireyin psikomotor ve zihinsel yetkinliklerinin yanında duygu durumlarına ve ruhlarına hitap etmektedir (Gençaydın, 2002). Bu nedenlerden ötürü çocukların ve gençlerin sanat aktivitelerine yönlendirilmesi şiddetle tavsiye edilmektedir. Sanatla iç içe büyüyen bireyler kötü düşüncelerden arınmakla beraber kötü alışkanlıklar edinmekten vazgeçebilirler.

Mercin ve Alakuş (2007) sanat eğitiminin önemi hakkında birçok önemli tespite bulunmuştur. Bunlardan biri bireyin fikirlerini davranışlarını fark etmesini sağlamak ve bu davranışları fikirleri reddetmeyi öğrenmektir. Sanat eğitimi bir başka deyişle bireye kendisini özgünleştirmeyi ve özgür düşünmeyi öğretmektedir. Bireyin kendini gerçekleştirebilmesinin ilk aşamalarından biri özgür düşünmek ve dış etmenlerden kendini soyutlamaktır. Bu durumdan ötürü toplumda kendini ifade edemeyen, özgüveni düşük, isteklendirme anlamında yetersiz bireyler yetişebilir. Bir ülkenin gelişiminde ve hedeflere ulaşabilmesinde sanat eğitimi ve özgür düşünebilme çok önemlidir. Teknolojinin hızına yetişemediğimiz bu günlerde özgün fikir ve çözüm önerileri bir toplum için çok önemlidir. Sanat eğitiminin dalları incelendiğinde bireyin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişiminde etkili olan müzik eğitiminin önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalar, müzik ve müzik eğitiminin bireyde çok yönlü gelişimi etkilediği ve olumlu yönde katkı sağladığı sonucunu ortaya koymaktadır (Oktay, 2017). Bu bağlamda sanat eğitimi içerisinde müziğin yerinin derinlemesine incelenmesi ve müziğin ve müzik eğitimin önemi vurgulanarak insanlar üzerindeki etki durumu açıklanmalıdır.

2. 1. 3. Sanat Eğitiminde Müziğin Yeri

Müziğin kuşaktan kuşağa aktarılmasında, kültürel anlamda değerlerin korunmasında önemi büyüktür. Kültürel değerlerin bozulmamasını ve gelecek kuşaklara aktarılmasını hedefleyen milletler müzik kültürüne sahip çıkmış ve bunun için büyük bir önem göstermiştir. Bu süreçte medyanın da katkısı göz ardı edilmemelidir (Tanyıldızı, 2011). Günümüzde medya insanların hayatında oldukça

yer tutmaktadır. Kültürel değerlere sahip çıkmak adına medya sağlıklı kullanılır ise ülke müzik adına güzel bir yol alabilir. Medyada düzenlenen etkinlikler gençlerin ilgisini çekmekle beraber yapılan etkinlikler Türk müzik kültürüne sahip çıkmak adına işleri beraberinde getirebilmektedir. Bu sayede değerlerimize sahip çıkmanın yanında genç uşaklara aktarılmasında da büyük rol oynayabilmektedir. Toplumun gelişmesi diğer toplumlara örnek olması kültürel değerlerin korunmasıyla olmaktadır. Müzik etkinlikleri de bu kültürün bir parçası olduğundan teşviklendirilmeli ve bu konu hakkında çalışmalar yapılmalıdır.

Bu düşünceler doğrultusunda bakıldığında İmık (2012) bu konuda geleceği emanet ettiği gençlerin kültürlerini korumalarını ve bu anlamda herhangi bir yozlaşmaya tanıklık etmemeleri için müzik değerlerini korumalarını dile getirmiştir. Müziğin önemini kavramış olan bireyler müzikle kendi kültürlerini birleştirmeyi çok iyi bilirler. Bu kültürü benimseyemeyen bireyler kültürlerine yabancı kalır ve yok olmasına neden olabilmektedirler. Bu anlamda müzik adına yapılabilecek çalışmaların ve genç nesillere aktarılan müzik faaliyetlerinin kültürlerinden bir nüans taşımaları büyük önem arz etmektedir.

Müziğin diğer bir yönü ise müzik ve müzik eğitimiyle beraber birey müzik kültürünü geliştirebilir, müzik kültürüne zenginlik katabilir ,müzik kültürünü içselleştirmekle beraber bu kültür sayesinde insanlarla etkileşimde de olabilir (Şenocak, 2005). Müzik kültürünü benimsemiş çeşitli dernekler korolar ve faaliyetler bireylerin etkileşimi arttırır, beraberliği güçlendirir ve paylaşım duygularını yeşertebilir. Müziğin kültüre kültürün de müziğe ihtiyacının olduğu düşünülmektedir. Toplumsal kültür anlayışını korumak pekiştirmek güçlendirmek zenginleştirmek müzik yoluyla gerçekleşebilmektedir (Küçüköncü,2006). Bu kültürün bireylere aktarılmasının bir diğer yolu da eğitimidir. Müzik eğitimi sağlıklı bir şekilde verilirse amacına ulaşır. Bireyler de bu kültürü nesilden nesile ulaştırmakla kültürlerine sahip çıkabilmektedir.

2. 1. 4. Müzik Eğitimi ve Önemi

Günümüzde müzik eğitimi büyük önem arz emektedir. Özellikle çocukların gelişim alanlarında etkin bir rol oynamaktadır. Çocukların psikomotor ve duyuşsal anlamda gelişimlerini desteklemektedir. Bununla beraber kendilerini ifade etme, iletişim becerilerini geliştirme, özgüvenli birey olma gibi özelliklerde çocuklara kazandırılabilir. Çocuklar çeşitli koro etkinlikleriyle ait olma duygusu kazanmanın yanında arkadaşlık ve paylaşımcı ruhlarını da geliştirebilmektedir. Bunun yanı sıra bir müzik aleti çalarak benlik, aitlik duygularını pekiştirir ve kendilerini özgürce ifade edebilirler. Müzik eğitimi zaman yönünden incelendiğinde; çocuklara zamanı iyi değerlendirme planlı düzenli olma çalışma disiplini kazandırma boş vakitlerini verimli değerlendirme gibi kazanımları da vermektedir.

Müzik eğitimi planlı çalışma ve düzenli olma gibi özellikleri bir amaç edinmiştir. Müzik eğitimi bunun yanı sıra bir araç olarak da kullanılmaktadır. Bu anlamda sağlıklı geri dönüşlerin

alındığı gibi özel eğitimde de önemli geri dönüşler alınmaktadır(Kırşehirli,2011). Müzik eğitiminin normal çocuklara sağladığı yararlar özel çocuklar için de büyük önem arz etmektedir. Zihinsel engelli çocuklarda verilmesi gereken öz bakım becerileri şarkı yoluyla verildiğinde daha kalıcı ve öğrenilmesi daha kolay olması beklenmektedir. Ülkemizde down sendromu ve otistik çocuklar, sayı bakımından oldukça fazladır. Bu çocukları enstrüman eğitimine yönlendirmek, korolara katılımlarını sağlamak, ritim çalışmalarına teşvik etmek onların özgüvenlerini ve kendilerine olan güvenlerine geliştirmekle beraber topluma kazandırmanın bir yolu olarak görülebilmektedir. Önal (2010)' ın yapmış olduğu bir çalışmada otistik çocukların müzik eğitimine dair bazı sonuçlara varılmıştır. Çocukların özelliklerine uygunluk gösteren yöntemler kullanıldığında otistik çocukların problemli davranışlarının azaldığı görülmektedir. Bu çocuklar bir arkadaş grubuyla kaynaşmayı arkadaşlık kurmayı ve kendilerini bir gruba ait hissederek aitlik duygularını geliştirmeyi müzik etkinlikleriyle sağlayabilmektedir (Yıldız, 2002).

Müzik eğitimi özel bireylerin yanı sıra her birey için önemli bir yerdedir. İyi bir eğitim sonucu bireyin ruhsal ve bedensel gelişimine katkı sağladığı gibi bireyin çok yönlü düşünmesi geleceğe dair kararlar almasında önemli bir rol üstlenir. Bireyler yaşamları boyunca müzik eğitimiyle farklı deneyimler yaşar ve kendi kendilerine bir problemi çözme becerileri kazanabilirler. Müzik eğitiminde kullanılan enstrümanlar bireylerin ince ve kalın kasları açısından gelişimlerini sağlar. Bu açıdan okulöncesi öğrencilerin enstrümana başlama yaşı ve zamanı iyi kontrol edilmeli risk oluşturacak davranışlardan kaçınılmalıdır.

Müzik eğitimi başka bir boyuttan ele alınırsa sosyal çevrenin genişlemesi toplumsal etkileşim açısından çocuklara katkıda bulunması beklenmektedir. Enstrüman çalan bireylerde kendi kendine bir iş başarabilmenin mutluluğuyla özgüven oluşur ve bir işi yapabilme biri işi becerebilme duygusuyla kendine güven duygusu gelişir. Bağımsız bir şekilde bir şeyler yaptığını görmek kendine olan saygısını ve güvenini arttırabilir. İçine kapanık olan bireyler utangaçlık duygusunu bastırır ve bu sayede sosyalleşme anlamında büyük bir yol alabilir. Gösterdiği performans ile çevresinin ilgisini çeken çocuklar çevresindeki bireylerin de saygısını kazanabilir. Sonuç olarak enstrümanla buluşan çocuklar kendilerine olan güveni kazandıkları gibi çevresinde de bir saygınlık kazanmayı başarabilir.

Müzik eğitimi ile stres arasında önemli bir bağlantı vardır. Müzik eğitimi alan, enstrüman çalan bireyler günlük yaşamlarında daha sakin daha mutlu olduğu gözlemlenmiştir(Karan, 2011). Bu sayede saldırgan ya da sinirli bireyler müzik yoluyla iyileştirilebilir, öfke kontrolünü sağlayamayan bireyler enstrüman eğitimine yönlendirilebilir.

Müzik eğitimi bilişsel açıdan incelendiğinde bireye önemli katkıları olduğu görülmektedir. Bireyin enstrüman çalarken dikkat ettiği nüans terimleri ve hız terimleri, müziğin ruhunu hissetmesi, ritmini algılayıp uygulaması, çaldığı müziği belleğine yer etmesi, nota deşifre etmesi, yeri geldiğinde gürlük terimlerini uygulaması, not alabilmesi, eser üzerinde ilk kez gördüğü pasajları yardım

almadan kendi başına deşifre edebilmesi bireyin bilişsel gelişimiyle doğrudan ilgilidir (Sakarya, Eğilmez & Engür, 2019).

Müzik eğitimi kendi içerisinde türlere ayrılmaktadır. Bunları genel, mesleki ve özengen olmak üzere üç başlıkta incelenmektedir.

2. 1. 5. Müzik Eğitim Türleri

Müzik eğitiminin temelini müzik öğretim süreci ve müzik programları oluşturmaktadır. Bu müzik öğretim süreci müzikle alakalı temel bilginin bireye nasıl aktarılacağı, bireyin öğretimi boyunca kullanacağı yöntemleri yaklaşımları ve teknikleri ne kadar zamanda nasıl aktarılacağı ile ilgilidir. Müzik öğretim programları önceden belirlenmiş bir plan dâhilinde müzikle alakalı bilgi ve beceriyi bireye aktarılması olarak açıklanabilir (Say, 2001).

Müzik eğitiminin asıl amacı bireylere kendi yaşantılarıyla bilinçli bir halde müzik eşliğinde yeni davranış kazandırmak ve müzik yoluyla istedik değişiklikler oluşturmaktır. Müzik eğitimi yan dallara ayrılrsa da çeşitli kolları olsa da aslında bir bütündür. Çeşitli kollara ve yan dallara ayrılan müzik eğitimi genel, özengen ve mesleki olmak üzere üç ana başlık altında toplanmaktadır. Bu eğitim türlerinin ortak alanları olduğu gibi birbirinden ayrılan farklı yönleri de bulunmaktadır (Uçan,2005). Aşağıda başlıklar halinde müzik eğitim türleri ve içeriklerine ait bilgiler kavramsal çerçeve kapsamında açıklanmaktadır.

2. 1. 5. 1. Genel Müzik Eğitimi

Bireylerin anaokulu eğitiminden üniversite eğitimine kadar uzanan öğrenim sürecinde almış olduğu temel bilgi beceri genel müzik türünün içindedir. Genel müzik eğitimi önceden belirlenen planlar çerçevesinde ilerlemektedir. Planlı programlı olmakla beraber önceden belirlenen öğretim programlarıyla öğrencilere verilmektedir.

Alkar (2008) genel müzik eğitimi topluma açısından incelediğinde toplumun mutlu olduğunun ve estetik değerlere sahip olduğunun sonucuna varmıştır. Birey ilerde hangi meslekte olursa olsun eğitiminin ilk yıllarından itibaren temel müzik eğitimi alması gerekmektedir. Bu eğitimin amacı sanatçı yetiştirmek değil, müziğin temelini vermektir. Bireyler genel müzik eğitiminden sonra bu alanda çalışmak yapmak isteyebilir veya aldıkları eğitimden tatmin olmayıp kendilerini geliştirmek isteyebilirler. Böyle bir durumda bireyler eğitmenler tarafından yönlendirilebilir ve gelecekte neler yapılabileceği bilgisi verilebilir. Genel müzik eğitiminin asıl amacı bireye temel müzik eğitimi vererek, ilgi ve becerisi doğrultusunda müziği anlayan benimseyen bireyler yetiştirmektir.

Saydam'a (2003) göre çağdaş toplumlarda genel müzik eğitimi her yaşta verilebilir ve her yaş grubu için zorunlu hale getirilmelidir düşüncesi ağır basmaktadır. Müzikle ilgili bilgiler, beceriler,

tutumlar her bireye kazandırılması gereken değerlerdendir. İş okul meslek bölüm programı fark etmeksizin genel müzik eğitimi her yaş grubuna verilebilmektedir. Bu eğitim verilirken okulöncesinde anaokulu öğretmenlerine ilköğretimde sınıf öğretmenlerine ortaokul ve liselerde müzik öğretmenlerine, üniversitelerde okutmanlara ve öğretim üyelerine büyük rol düşmektedir. Müzik eğitimi her kademedeki öğrenciye disiplinli ve düzenli bir şekilde verilmeli bireylerin istekleri ilgileri ve yetenekleri göz önünde bulundurularak bu eğitimden en verimli şekilde faydalanmaları gerekmektedir. İlköğretimde verilen genel müzik eğitimi bireylerin yetenek ve becerilerini geliştirmede büyük rol oynamaktadır.

Müzik dersinin bir diğer işlevi ise öğrencilerdeki kişilik gelişimiyle alakalıdır. Öğrencilerin kendilerini ifade etmesinde, çevresiyle olan ilişkilerini geliştirmesinde ve en önemlisi toplumsal değerleri benimsemesinde oldukça etkilidir.

İlkokul ve ortaokul müzik programları incelendiğinde şu amaçlara varılmıştır (MEB, 2018);

- Müzik eğitimiyle öğrencilerin estetik yönlerini geliştirmek
- Öğrencilerin duygu durumları yansıtabilmelerine düşüncelerini ise ifade edebilmelerine uygun ortamlar hazırlamak
- Öğrencilerin yaratıcı yönlerini ortaya çıkarmak ve geliştirmek
- Öğrencilerin ulusal ve uluslararası müzik türlerini algılamaları ve bu değerleri tanımalarını sağlamak
- Öğrencilerin kendi yörelerine, bölgelerine ait geleneksel müzik tarzlarını öğrenmesi ve benimsemesini sağlamak
- Müzik faaliyetleriyle öğrencilerin zihinsel bedensel ve bilişsel yönlerini geliştirmek
- Öğrencilerin toplumsal ilişkilerini ve çevresiyle olan etkileşimini geliştirirken müziği kullanmak
- Öğrencilerin bireysel ve toplu bir şekilde şarkı söyleme becerilerini geliştirmek
- Öncelikle İstiklal Marşı olmak üzere diğer kültürlere ait marşları dinleme ve uygun bir biçimde seslendirmek
- Öğrencilerin milli birliğini pekiştirmek ve diğer kültürlerle birleşmeyi sağlayan müzik kültürünü öğrencilere kazandırmak
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişimi için yaptığı çalışmaları öğrenme ve Türk müziğine verdiği önemi saygıyı kavramak.

Müzik öğretim programları sürekli değişebilir ve kendini yenileyebilmektedir. Yukarıda belirtilen kazanımların öğrencilere kazandırılması amaçlanmıştır (MEB, 2018);

Lisede uygulanan müzik öğretim programlarının amaçları incelendiğinde öğrencilerin yaparak, yaşayarak kendi deneyimleri yoluyla müzikle alakalı olumlu tutumlar edinmesi, müzikten haz duyması, müzik kendilerini ve çevrelerini tanımaları en önemlisi estetik bir bakış açısı kazanmalarına katkı sunmaktır.

2. 1. 5. 2. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi genel müzik eğitimi aldıktan sonra müzik alanına ilgi duyan ve kendini bu alanda geliştirmek başka bir deyişle meslek anlamında bu alanda kendini ilerletmek ve profesyonel anlamda bu alanda ilerlemek isteyen bireyler için verilen bir eğitimidir. Bu eğitimle beraber müziği meslek olarak seçmiş bireyler mesleğin gerektirdiği bilgiyi ve beceriyi belirlenmiş programlar doğrultusunda almaktadır. Mesleki müzik eğitimi örgün eğitim veren kurumlarda gerçekleştirilmektedir. Bu yüzden belli bir birikimi olan ve yetkin kişilerin müzik eğitimini vermesi gerekmektedir. (Uçan, 2005). Mesleki müzik eğitimi almadan önce bireyler yeterliliklerini sorgulamalı mesleğe uygun olup olmadıklarını bu konudaki bilgi beceri ve yeteneklerini ölçmeli ve müzik kapasitelerinin ne derece olduğuna bakıp bir öz değerlendirmeden geçtikten sonra mesleki müzik eğitimi almalıdır. Çünkü bireyler artık bu işi hobi olarak yapmak yerine profesyonel bir şekilde yapıp, bu alanda kendini geliştirmek isteyen bireylere, gelecek nesillere bilgi birikimlerini aktaracak ve bu alanda bireyler yetiştirecektir.

Mesleki müzik eğitimi kendi içinde bölümlere ayrılmaktadır. Bireylerin ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirme yapıldıktan sonra seçtikleri alanda uzmanlaşma yoluna gidilmektedir. Müzik öğretmenliği, çalgı yapımcılık, seslendirme, bestecilik, müzik araştırmacılığı, askeri bandoculuk, dinsel müzik eğitimi günümüzde en çok bilinen alt dallardır. “Mesleki müzik eğitimi içerik olarak; çalgı eğitimi, müziksel duyarlılık eğitimi, müziksel işitme eğitimi, müzik bilgisi eğitimi, repertuvar eğitimi, ses eğitimi, yaratıcılık eğitimi, beğeni eğitimi, müziksel kişilik eğitimi, müziksel devinim ve ritim eğitimi, müziksel iletişim ve etkileşim eğitimi ve müziksel kullanım ve yararlanma eğitimi olmak üzere alt konulara ayrılabilir” (Kardeş, 2013).

Ülkemizde mesleki müzik eğitimini veren bazı kurumlar bulunmaktadır. Bu kurumların başında “konservatuvarlar, güzel sanatlar liseleri, güzel sanatlar fakülteleri, eğitim fakülteleri” bulunmaktadır. Lisans düzeyindeki bu fakülteler Eğitim Fakülteleri ve konservatuvarlar olarak sıralanabilir (Bilici, 2014).

2. 1. 5. 3. Özengen Müzik Eğitimi

Müziğin herhangi bir dalına ilgi gösteren, genel müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi dışında müzikle amatör olarak çalışmalarını yürüten veya ilgi alanına giren müzik dalında kendini geliştirmek ve ilerlemek isteyen, seçtiği alanda ilerlemek ve bu ilgiyi beceri ve davranış halinde kazanmak isteyen bireylere uygulanan eğitim, özengen müzik eğitimi adı altında tanımlanmaktadır. Bu eğitim türü herhangi bir zorunluluk içermeden bireylerin tercihinin bırakılan bir eğitim türüdür. Bireyler istek yetenek ve ilgi duydukları alanlara yönelip özengen müzik eğitimi altında eğitim alabilirler (Karan, 2011)

Bireyler eğitimi hayatı boyunca özengen müzik eğitimini çeşitli yerlerde ve çeşitli zamanlarda alabilirler. Okul olarak değerlendirdiğimizde ilköğretim ve lise kademelerinde eğitsel kol, seçmeli ders gibi derslerle geliştirilebilmektedir. Bunun yanı sıra ek zamanla değerlendirilebilir ve okul saatleri dışında kulüp etkinlikleri ve okul kurslarıyla desteklenebilir. İsteğe bağlı gerçekleştirilen koro çalışmaları, koro yarışmaları, orkestralar, yılsonu konserleri ve müzik yarışmaları özengen müzik eğitimi adı altında karşımıza çıkmaktadır. Örgün eğitim haricinde yaygın eğitimi kurumları da özengen müzik eğitimi anlamında eğitimler gerçekleştirmektedir. Yaygın eğitim her alana hitap ettiği gibi her yaş grubuna da hitap etmektedir. Belirli bir yaş grubuna ve topluluğa sabit kalmadan herkese verilen bir eğitimidir. Çocuklara, gençlere, yetişkinlere bir ayırım gözetmeden uygulanabilmektedir. Bu eğitimin amacı bireylerin kişisel ilgilerini ve isteklerini ön planda tutup yeteneklerine göre bir yol izlemektir (İkiz,2010).

Yaygın eğitim, örgün eğitim kapsamında yer almayan bir eğitim türüdür. Bu sebepten ötürü herhangi mesleğe ya da bransa dâhil olmayan, uygun zamanı bulunmayan veya fırsatı yakalayamayan bireylere hitap eden bir eğitim türüdür. Örgün eğitimin asıl amacı belli arayışlara giren bireylere ilgileri, istekleri ve yetenekleri doğrultusunda bir eğitim vermektir. Bu eğitimden sonra bireylere ihtiyaç duydukları bilgi ve beceriler aktarılsa bireyler daha mutlu ve daha huzurlu olabilecektir (Bozdemir, 2009). Bireylerin mutlu ve huzurlu olmasının yanı sıra bireyler sosyal yaşamlarında karşılaşacağı problemleri çözebilir hale gelebilmektedir. Sanat içerikli hobilerini uygulamakla beraber mesleklerinin gerektirdiği bilgi ve beceriyi de yaygın eğitimle kazanabilir. Yaygın eğitim içerisinde değerlendirilen özel müzik dersleri, bireysel ve grup dersleri, koro çalışmaları, konserler, düzenlenen yarışma ve festival gibi etkinlikler özengen müzik eğitimiyle beraber toplumun büyük bir kısmına hitap etmeyi amaçlamaktadır. Özengen müzik eğitimi bu işi mesleki ve profesyonel yapan bireylerden ziyade bu işi zevk ve doyum için yapan bireylere yöneliktir. Amatör müzisyenler yetiştirmek için kullanılan bu eğitim uygun stratejiler geliştirilirse amacına ulaşabilmektedir (Uçan, 1997).

Müzik eğitimi dallarına ayrıldığında birçok alan karşımıza çıkmaktadır. Bu alanların en başında enstrüman eğitimi gelmektedir. Enstrüman eğitimi toplumumuzda ayrı bir yer tutmaktadır. Müzik eğitimi denilince bireylerin aklına ilk gelen enstrüman eğitimi olmaktadır. Bunun sebeplerinden birisi de enstrümanını ustaca çalan bireylerin toplumumuzda ayrı bir önem arz etmesi ve farklı bir gözle, farklı bir değerle bakılması gelmektedir. Bu bakımdan özengen müzik eğitimine yönelen bireylerin çoğu ilk olarak bu işe enstrüman eğitimiyle başlamaktadır. Bu bakımdan enstrüman eğitiminin özengen müzik eğitiminde önemli yeri bulunmaktadır. Enstrüman eğitimi bireylerin müziksel bilgi beceri ve zevklerini geliştirmek için önemli bir adımdır (Akbulut,1995).

Günümüze bakıldığında enstrüman eğitime olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Bireyler bir enstrümanı icra edebilme isteği ile resmi ve özel eğitim merkezlerine başvurmaktadır. Ülkemizde okulöncesine kadar uzanan bu eğitimde veliler büyük bir destekler öğrencilere yol göstermektedir.

Bu ilgi ilerleyen zamanlarda profesyonel eğitime kadar gidebilmektedir. Hobi olarak bu eğitime başlayan öğrenciler becerilerine ve ideallerine de yön vererek bu eğitimi mesleki boyuta kadar taşıyabilmektedir.

Özengen müzik eğitimi yurtdışında incelenmiş ve bazı veriler elde edilmiştir. Araştırmalardan biri New York'ta yapılmış ve sanat derslerinin ilköğretimden kaldırıldığı verisine ulaşılmıştır. Müzik eğitiminin devam ettiği okulun kalmadığı bilgisi göze çarpmaktadır. Bu kararların sonucunda bireyler duygularını ifade etme yolları arayan bir toplum meydana gelmiştir. Müzik eğitiminin keyfi veya ders dışı olmadığını savunan ve her daim gerekli olduğunu vurgulayan bir toplum oluşmuştur. Motivasyona, üst düzey düşünebilmeye, öğrenmeyi anlamlandırmaya büyük bir katkısı olduğu belirtilmiştir (Synder, 1997).

2. 1. 6. Özengen Müzik Eğitiminde Enstrüman Eğitimi

Müzik eğitiminin bir diğer alanı da enstrüman eğitimidir. Enstrüman eğitimi bireyin seçtiği enstrümanı doğru bir teknikle, planlı ve programlı bir şekilde müzikal becerisini arttırmasına yönelik yaptığı çalışmalardır. Gerek mesleki gerek özengen müzik eğitimi içerisinde olsun enstrüman eğitiminin önemi çok büyüktür. Enstrüman eğitimi bireyin kendini fark etmesine duygularını ifade etmesine kendini tanımasına katkıda bulunmaktadır. Bireyin müzikal yeteneğini farkına varıp bu alanda ilerlemesi ve alacağı müzik eğitimiyle kendini geliştirmesi müzik eğitiminin önemli bir boyutudur. Bu sayede birey başarabilmenin hazzıyla kendini mutlu ve güvende hissedebilmektedir (Yıldırım-Orhan ve Ercan, 2012). Enstrüman eğitimi öğrenen ve öğreten bireyler açısından düşünüldüğünde genel ve özengen müzik eğitiminin önemli sosyal aktivitelerinden biridir. Amaç üst düzey teknik ve beceri gerektiren bir eğitimin aksine bu işten haz alan mutluluk duyan yaptığı işten zevk alan amatör bireyler yetiştirmektir (Cope,2002).

Dünyanın her yerinde farklı meslek gruplarına mensup bireylerin çok küçük yaşta aldıkları enstrüman eğitimleri göze çarpmaktadır. Bu doğrultuda amatör enstrüman eğitimi, küçük yaşlarda başlanırsa ve uzman kişilerden eğitim alınırsa ilerleyen süreçte daha sağlıklı bir sonuca varılabilir. Bazı bireyler çocukluk veya okul dönemlerinde enstrüman eğitimi şansına sahip olamamış olduklarından, mesleklerini icra etmeye başladıklarında veya ekonomik anlamda durumları müsait olduğunda enstrüman eğitimine yönelebilmektedir.

Amatör enstrüman eğitimi özel müzik kurslarında, belediyeye bağlı merkezlerde, halk eğitim merkezleri haricinde özel ders şeklinde de verilmektedir. Bu eğitimlerin sonucunda ailelerin çocuklarının seviyelerini bilmek ve yaptıkları işi belgelemek adına çeşitli kurum ve etkinliklere yönelebilmektedir. Bu etkinliklerin başında sertifika sınavlar ve konserler gelmektedir. Verilen eğitimlerin sonunda öğrencilerin seyirciyle buluşması, sahne ve alkış heyecanı amatör enstrüman eğitimine büyük katkılar sağlayacağını ve eğitimin devamlılığında öğrencilerin daha istekle ve mutlulukla bu işi gerçekleştireceği düşünülmektedir. Bir diğer durumu ele aldığımızda sertifika

programları da öğrenciler ve aileleri için büyük önem arz etmektedir. Ülkemizde uygulanan sertifika programlı sınavlar oldukça tercih edilmeye başlamıştır. Sertifika sınavlarının öğrencilerin seviyelerini belirlemek açısından ve motivasyonlarını yükseltmeleri açısından önemli olduğu görülmektedir. Bu sınavların başında ABRSM, LondonCollege of Music ve Suzuki sertifikalı sınavlar gelmektedir. ABRSM (Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu) sınavları;(i) 35 farklı enstrüman alanı, şan, teori ve uygulamalı alanlarda yürütülebilmektedir,(ii) Sınav belli bir yaş kriteri olmaksızın profesyonel veya amatör tüm müzisyenlere açıktır, (iii) Her sene yaklaşık olarak yarım milyonun üzerinde müzisyene sınav yapılmaktadır ve (iv) dünya çapında müzik eğitim standartlarının oluşturulmasında ve geliştirilmesinde önemli role sahiptir (Epik Müzik Okulu, 2010).

Öğrencilerin bu türlü etkinliklerde yer alması ve sertifikalı sınavları tercih etme aşamaları oldukça zorlu bir süreçtir. Bu süreci başarılı bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için öncelikle enstrüman eğitiminde öğrencilere, enstrümanını doğru bir teknikle icra etme, çalışma süresinin fazla olmasından ziyade verimli geçmesini sağlayacak zaman çizelgeleri ve bireysel teknikler uygulama müzik ve müzikal becerilerini arttırmaya yönelik her öğrenciye özgü çalışmaları yapmak enstrüman eğitiminin başlıca amaçlarıdır (Parasız, 2010). Enstrüman eğitiminin bu amaçlara ulaşabilmesi için öncelikle bireyin enstrümanını sevmesi gerekmektedir. Buna ilişkin Uslu (1998) çalgı öğretiminde öğretmenin işlevini önemle vurgulamaktadır. Enstrüman öğretirken öğretmenin amacı araç durumundaki enstrümandan yararlanarak karşısındaki çocuğa müziği sevdirmek ve yaptığı işten zevk almasına katkıda bulunmaktır.

Enstrüman eğitiminde öğretmenin katkısına ek olarak öğrencinin motivasyonu da büyük önem arz etmektedir. Bu faktörlerden bazıları okul etkinlikleri ve konserlerdir. Kurumsal okullarda uygulanan koridor konserleri, öğrencilerin sınıfta arkadaşlarına verdiği küçük çaplı konserler, pandemi sürecinde yapılan online konserler öğrencinin motivasyonuna katkı sağlamaktadır. Yapabilmenin hazzı ve mutluluğu ile öğrenciler enstrümanına özveriyle sarılıp, eğitimlerinin daha verimli geçmesine katkıda bulunabilirler. Çalgı eğitiminde öğretmenin öğrencisine eğitim verdiği çalgıyı sevdirmesi ve eğitim sürecindeki etkinliklere aktif katılımını sağlayarak motivasyonunu sağlaması öğrencinin başarısını arttıracaktır (Fenmen, 1991). Bir başka açıdan bakıldığında öğrencilerin enstrüman çalışmalarını ödev olarak görmesi ve bu işi ders şeklinde algılaması da öğrencileri enstrümandan soğutmaktadır. Öğretmenlerin vereceği uygulamaların, öğrencilerin seviyelerine uygun olmasına ve düzeylerine uygun metotlar kullanılmasına dikkat edilirse motivasyonla birlikte verimin arttığı da görülebilir.

Enstrüman eğitime başlamadan önce dikkat edilecek bir diğer hususta bireyin yaşıdır. Çocukluk yaşlarda başlanılan enstrüman eğitiminin daha verimli ve daha sağlıklı olduğu dikkat çekmektedir. Bazı kaynaklarda müziksel davranışların erken yaşlarda daha kolay kazanılması ve bireysel gelişim açısından daha tamamlayıcı olduğu vurgulanmaktadır. Bir enstrümanı başarılı bir şekilde çalabilmek ve enstrümanla birlikte duyguları ifade edebilmek için ruhsal yeteneğin yanı sıra

bedensel, fiziksel oluşumunda yeterli düzeye gelmesi gerektiğini söylemektedir. Enstrüman eğitimi belirli bir yeteneğin yanında büyük bir özveri de gerektirmektedir. Çocukların yaptığı işi önemsemesi, alışkanlık haline getirerek düzenli çalışması, ders saati boyunca dikkati canlı tutarak işine odaklanması enstrümanın eğitiminin önemli bir boyutudur. Bu özellikleri gösteren her çocuk müzik eğitiminden yararlanabilmektedir. Ülkemizde enstrüman eğitimi genellikle 5 yaşından başlamaktadır. Fakat bu yaş yetenek ilgi ve cinsiyete göre bazı farklılıklar gösterebilmektedir. Erken yaşlarda alınan enstrüman eğitiminin çocuklara sağladığı birçok yarar görülmektedir. Bu yüzden eğitimcilerin bu konuyla ilgili araştırma yapmaları ve ailelere bilgilendirmeleri büyük önem arz etmektedir.

Enstrüman eğitimi yalnızca çocuklara değil yetişkin ve yaşlı bireylere de hitap etmektedir. Özengen enstrüman eğitiminde yaş sınırlamasının olmaması, her yaştaki bireyin enstrüman öğrenebilmesine neden olmaktadır. Sosyal ilişkilerin geliştirilmesi, eğlence hobi alanlarının genişlemesi bakımından insanların kendini iyi hissetmesi, bir şeyleri başarabilmenin hazzı ileri yaştaki bireylere de iyi gelmektedir. Ancak yaş ileri düzeye ulaştığında devinışsel davranışların kazanılması zorlaşır ve enstrümana ayrılacak olan zamanın bulunamamasına yol açabilmektedir (Davidson & Jordan, 2007).

Her birey enstrüman eğitimine farklı bir bakış açısıyla başlar. Bazı bireyler boş zamanlarını değerlendirmek adına, bazıları yeteneklerini fark edip bir alanda kendini geliştirmek adına, bazı bireyler ise kendini bir gruba dahil ederek sosyal ilişkilerini geliştirmek ve ait olma duygusunu geliştirmek adına enstrüman eğitime yönelirler. Bireyler enstrüman eğitiminin önemini ve kazanımlarını anlamakla beraber ilerleyen zamanlarda çocuklarının da bu eğitimle tanışmalarını isteyerek çocuklarına yön verirler. Müziği meslek anlamında seçmenin yanı sıra hayatlarında müzik ve enstrüman olsun diyerek bu alana yönlendirirler. Bu eğitim de amatör enstrüman eğitimi çerçevesinde değerlendirilmektedir. Günümüzdeki ebeveynler, çocuklarının içinde bulundukları teknolojinin farkında olup onların 7zamanının daha verimli ve daha sağlıklı geçirilebilmesi için, boş vakitlerinin onlara katacak anlamlı bir eğitim olabilmesi için de enstrüman eğitime yönlendirmektedirler. Amatör müzik eğitimi yalnızca enstrüman eğitimiyle sınırlı değildir. TRT Kültür Bakanlığı gibi kurumların yanı sıra belediyelerin de yapmış olduğu çocuk koroları amatör müzik eğitimlerindedir. Özengen enstrümanın son yıllarda ülkemizde daha fazla tercih edilmeye başlandığı görülmektedir. Aileler bu konuda çocuklarını büyük bir özveriyle desteklemektedir.

2. 1. 7. Çocuk Gelişiminde Enstrüman Eğitiminin Önemi

Çocukların enstrüman alanındaki gelişimleri incelendiğinde duygusal, zihinsel, görsel, fiziksel, işitsel, sosyal ve bedensel alanlarına fayda sağlandığı gözlemlenmektedir.

Enstrüman öğrenirken enstrüman ve müzik aracılığı ile birey kendini yakından tanıma ve gerçekleştirme fırsatı bulabilmektedir. Bu fırsatları yakalayan bireylerde doğal olarak bazı

değişimler ve gelişimler gözlenebilmektedir. Bunların bir bölümü duyuşsal bir bölümü düşünsel olarak değerlendirilirken enstrüman öğrenerek bireyin duygusal yönden de eğitildiği öngörülmektedir. Bu bağlamda enstrüman öğrenen bireylerde kişilik gelişimi, toplumsal paylaşım psikolojik ve sosyal anlamda yeni oluşumların olabileceği görülmektedir (Uslu,1998).

Çocuklar okul öncesi döneminde benlik algısını sahiplenir ve soyut dönem içerisinde. Aynı zamanda bu dönemde büyük kas gelişimi görülürken küçük kas gelişimi henüz gözlenmemektedir. Bu sebeple 4-5 yaş itibariyle enstrüman eğitimi alan çocuklar bulundukları dönemin özelliklerine uygunluk göstererek, algı ve becerileri dikkate alınarak, kendi düzeylerine uygun müzik eğitim yaklaşımlarından faydalanılarak ve yine düzeylerine uygun oyunlaştırılarak enstrüman eğitimi alabilirler. Bu yaşlarda başlayan eğitim duyuşsal ve sembolik yeteneklere bağlılık gösterir. Piaget'e göre bu dönemde yapılan konuşma okuma yazma etkinliklerinden ziyade yaparak yaşayarak yapılan etkinlikler daha etkilidir (Yeşilyaprak, 2011).

7-12 yaş dönemindeki çocukların somut kavrama becerilerinin gelişim göstermesinden ötürü benlik algısı yerine konulara değişik açıklardan bakabilme özellikleri gelişmektedir. Dolayısıyla bu dönem algıların en açık ve en hızlı olduğu dönemlerden biridir. Çocukların bu dönemde artık küçük kas gelişimleri başlamıştır. Enstrüman eğitimi çocukların gelişimlerini hızlandırmaları açısından büyük önem arz etmektedir. Enstrüman eğitimi çocukların duygu durumları üzerinde de olumlu gelişimler sağlayabilecektir. Çocuklar müziği dinlerken ya da seslendirirken kendi duygu ve düşüncelerini enstrümanla ifade edebilmeyi öğrenmektedirler. Çocuğun kendisini enstrümanı ile ifade etme durumu yaratıcılığını geliştirecek ve çocuğa olumlu dönütler sağlayacaktır (Uygun,2019). Enstrüman eğitiminin önemini bilen müzisyen ve eğitimciler uygulama ve yaygınlaştırılması için enstrüman eğitimi üzerine çalışmalar yapmış, öğretim yöntem ve teknikler geliştirmişlerdir. Küçük yaşlardan itibaren öğretilmesi gereken teknikler, enstrüman eğitimi yöntemleri günümüzde de çoğu eğitimciler tarafından uygulanmaktadır. Bunlar “Dalcrose yaklaşımı”, “Orff yaklaşımı”, “Kodaly yaklaşımı” ve “Suzuki yaklaşımı”dır. Yaklaşımlar kurgulandığı temeller açısından farklılık gösterse de olsa da hepsinin ortak amacı müzik ve enstrüman eğitiminin çocukluk döneminden itibaren çocuğa verilmesi gerektiği ve verilen bu eğitim sayesinde gelişimsel alanlarda katkı sağlamasının hedeflenmesidir. Özen bir araştırmasında bu teknikler için ortak amacın öğrencilere enstrüman eğitimi öncesinde ve enstrüman öğrenimi sırasında müzikal becerilerin kazandırılmasının hedeflendiğini ve erken yaşta müzik eğitimi alan çocuklara uygulanmakta olduğunu dile getirmiştir.

Çocuğun sosyal ve duygusal gelişimi incelendiğinde özellikle enstrümanın önemi büyüktür. Çocuğun kendisini en anlamlı şekilde ifade edebildiği müzikal grup etkinlikleri çocukların sosyalleşmesinde oldukça önemlidir. Grupla söyleme, sesi kullanma, uyum becerisi geliştirme, işbirliğine dayalı olarak enstrüman çalarak kendi enerjisini pozitif yönde yönlendirmesi, kişisel doyum ve hazzı kazanabilmesi ve ritim duygusunu geliştirmesi bu duruma örnek olarak sunulabilecek davranışlardır (Doğanarslan, 2008).

Çocukların sosyal ve duygusal anlamda gelişimlerini desteklemek için müziksel etkinliklere yönlendirmek oldukça önemlidir. Toplu bir şekilde şarkı söylemek, enstrüman çalmak ve beraber müzik yapmak grup çalışması ve çalışma alışkanlığı kazandırmak açısından önemlidir. Bu tür öğrenmelerden biri de canlı konserlerdir. Canlı konser izleyen veya teknolojik araçlarla müzik dinleyen insanlar farklı şekillerde bu durumdan etkilenebilirler. Bireylerin canlı konser izlemesi ya da müzik dinlemesi o anki duygu durumunu ve psikolojisini belirleyebilmektedir. Canlı konserler bireylerin ilgilerini, duyarlılıklarını, beklentilerini önemli ölçüde etkilemektedir. (Uslu,1998). Canlı konser izleme gibi faaliyetler en az bir enstrüman çalmak kadar önemli bir etkinliktir. Bu konserleri izleyerek çocuklar enstrümanlarını daha şevkle çalışmaktadır. Tüm bu etkinlikler çocukların çalışma durumlarını arttıracak gibi duygusal gelişimlerine de katkı sağlayacaktır. Bu duruma yönelik olarak Duke, Flowers ve Wolf (1997) tarafından yürütülen araştırmada piyano öğretmenlerinin sahip olduğu disiplin, uyum sağlama, öz güven ve sorumluluk gibi kişisel özellikler çocukların gelişimi üzerinde oldukça etkili olduğu ortaya konulmuştur. Müzik etkinlikleriyle sıkıntılarından uzaklaşan çocuklar kendi varlıklarının bilincinde olur, kendini birey olarak değerlendirir, grup içinde kendinin önemini fark ederek, benlik algısını geliştirmektedir (Taşdemir, 1999).

Çocukların dil gelişimleri okulöncesi dönemde başlamaktadır. Bu gelişimin en güzel destekleyicisi şarkı ve tekerleme eğitimidir. Öğrenilecek şarkı ve tekerlemelerin eğitsel boyutları göz önünde bulundurulduğunda sağlıklı bir sonuç alınabilmektedir. Bu anlamda şarkılar en güzel dil destekleyicileridir. Okulöncesi eğitiminden sonra,6 yaş itibari ile örgün eğitim devam etmekte ve yerini yazma işlemine bırakmaktadır. Burada gerçekleşecek olan öğretmen diksiyonu ve yönlendirmesi çok önemlidir. Çocuklar şarkı söylerken kelimeler kullanmaktadır. Çeşitli müzik etkinlikleriyle şarkılarla tekerlemelerle çocuklarda oluşacak olan konuşma bozukluklarının, ağız farklılıklarının, geç konuşma veya konuşamama durumlarının önüne geçilebilmektedir.

Knowles,Gardner, Fox ve Jeffery (1996) tarafından geliştirilen bir araştırmada uygulanan müzik eğitimlerine katılım gösteren öğrencilerin okuma hızları, müzik eğitimlerine katılım göstermeyen öğrencilere göre daha iyi olduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışmaya benzer olarak Hall tarafından yürütülen araştırmada 8. ve 9. sınıf öğrencilerinin müzikal alt yapıları incelenmiştir. Çalışma sonucunda müzikle ilgilenen öğrencilerin okuma ve okuduğunu anlama becerilerinde büyük bir ilerleme olduğu gözlemlenmiştir. Ramey (1996) ise aynı konu üzerinde Nort Carolina Üniversitesinde bir çalışma gerçekleştirerek hazırlık sınıfı öğrencilerine uygulama yapmıştır. Bu öğrencilere şarkılı oyunlar öğreterek IQ testi uygulamıştır. Uyguladığı test sonuçlarının ve okuma başarı yüzdesinin oldukça yüksek çıktığı sonucuna ulaşmıştır. Tüm bu çalışmaların neticesinde müzikle ilgilenen bireylerin diğer bireylere göre sözel becerilerinin ve dil gelişimlerinin daha fazla geliştiği görülmektedir.

2. 1. 8. Müzik Eğitimi İçerisinde Ailenin Rolü

Eğitim, günümüz çocuklarının gelişimleri ve psikolojik durumları açısından büyük önem arz etmektedir. İnsanın kendiyile barışık olması, kendini tanınması, gelecekteki nesillere uyumu ve aktarımı eğitim sayesinde olmaktadır. Eğitimin en verimli ve en önemli zamanları aile ile başlamaktadır. Her çocuğun yaşadığı ilkler ve kalıcı eğitimi ebeveynleri ile olmaktadır. Çocuğun eğitim temelleri ve gelişimleri aileyle gerçekleşmektedir. Çocukların ev içerisinde izledikleri hareketler ve gördüğü davranışlar çocukların gündelik hayatlarına aktarılmaktadır. Bu nedenlerden dolayı ailenin hal ve hareketleri çocuklar için çok önemlidir. Aileler de çocuklarını yetiştirirken özellikle sağlıklı iletişim veya verimli vakit geçirebilmek için eğitime ihtiyaç duyabilirler (Aslan,2002). Eğitim bu anlamda hem çocuklar hem aileler için çok önemlidir.

Eğitim kelime anlamıyla çok geniş bir anlam taşımaktadır. Çeşitli alanlara ayrılır ve işlevini bu şekilde yürütmektedir. Bu işlevlerden birisi de müzik eğitimidir. Müzik eğitimi hem ailenin alabileceği hem çocukların alabileceği bir eğitimidir. Müzik eğitimi bu anlamda ebeveyn ve çocuk ilişkilerinde önemlidir. Müzikle aileyi birbirine bağlamanın yanında verimli ve kaliteli vakit geçirmeyi de beraberinde getirmektedir. Ailenin müzikle ilgilenmesi çocuğu da bir örnek oluşturur ve çocukların küçük yaşlardan itibaren bu disiplinle büyümesine yardımcı olabilmektedir. Türkmen (2010) yapmış olduğu bir çalışmada müzik eğitimi alan çocukların bu eğitimle kendilerinde oluşturduğu bireysel, toplumsal ve kültürel işlevlerine değinmiştir. Araştırmacı bu çalışmasında çocukların derslerinde, sosyal ilişkilerinde ve kurduğu arkadaşlıklarında olumlu değişiklikler gözlemlemiştir. Bu eğitimle ailelerin bir beklenti içerisine girdiğini ve bu beklentinin çocukları olumlu yönden etkilediğini belirtmiştir. Bu bağlamda müzik eğitimi alan bireylerin aileleri tarafından desteklenmeleri ve bu eğitime teşvikleri bireylerin olumlu yönde davranışlar sergileyeceğine ve gelişeceğine sebebiyet vermektedir.

Bu eğitimde ailelere büyük sorumluluklar düşmektedir. Anne ve babalar çocuklardaki yetenekleri fark etmeli ve dönemin koşullarına bağlı olarak çocukları yönlendirirler ve teşvik ederlerse çocuklarının yetenekleri gelişebilir ve başarıyı da beraberinde getirebilmektedir. Bu durum çocukları motive ettiği gibi ebeveynleri de motive eder ve ebeveynlerin destekler sonucu sağlıklı bir iletişim beraberinde gelebilmektedir. Eğer aileler çocukları sabırla ve dinler kendilerini yeterli gördükleri durumlarda çocuklarına destek olurlarsa aile arasındaki iletişim kuvvetlenir ve sağlıklı bir iletişim, kaliteli bir zaman kurulabilir. Ve bu durum çocuklarda çok yönlü bir gelişime yön verebilmektedir (Bilsem Bilim ve Sanat,2016).

Bloom yaptığı bir araştırmada yetenekli olan bireylerin müzikle uğraşmayan veya bir geçmişi olmayan ailelerde yetiştiğini belirtmiştir. Fakat bu aileler çocuklarının müzikal yeteneklerine önem verip müzik eğitimlerine yönlendirmeler yapmış oldukları bulgusuna ulaşmıştır (Tarman,2016). Bu sebeple aileler pozitif tutumlar sergileyerek bireylerin müziksel eğitimlerini desteklerse güzel dönütler alabilecekleri öngörülmüştür. Ailelerin müzik eğitimlerini desteklemelerinin yanı sıra son

yıllarda bu eğitimlere bizzat kendilerinin katıldığı gözlemlenmektedir. Günümüzde bu oran oldukça artmış ve ailelerin bu eğitime olan ilgileri çocuklarını olumlu yönde etkilemiştir. Bu doğrultuda aileler müzik bilgisi olarak daha donanımlı olmakta, çocuklarının müzik çalışmalarına yardımcı olmaktadır. Evde yapılan pratiklerine yardımcı olarak daha sağlıklı rehberlik edebilmişlerdir. Çocuklara çaldıkları müzikleri dinleterek onları desteklemek ve cesaretlendirmenin yanı sıra ev ortamında güzel birliktelik oluşturmaktadırlar. Velilerin bu eğitimleri alarak bilgili olması ve ev ödevlerine yardımcı olması çocuklarının enstrüman anlamında gelişimlerine büyük destek olmaktadır.

Günümüzde ailelerin enstrüman eğitimi alması sıklıkla karşılaşılan bir durum olmuştur. Aileler çocuklarına örnek olması bakımından ve teori anlamında çocuklarına yardımcı olabilmek adına enstrüman eğitimine başvurmaktadır. Bu sayede aile ve çocuk arasındaki bağlar kuvvetlenir ve evde kaliteli bir zaman geçirilir.

Müzik eğitimi sürecinde aileler bazen kendilerini yetersiz görebilmektedir. Bu süreci yönetemediklerini ve çocuklarına yardımcı olamadıklarını dile getirmektedir. Herhangi bir müzik enstrüman veya nota eğitimi almamış bireyler çocuklarının müzik eğitimlerine nasıl katkıda bulunacaklarını bilememektedir. Bu durumda eğitimci tarafından ailelere video veya fotokopiler verilebilir ya da aileler için özel kısa dersler düşünülebilir. Bu konuyla alakalı Suzuki metodunda ailenin önemi şu şekilde belirtilmiştir: “Lütfen yeni parçalar öğrenmede çocuklarına yardım edebilmeleri için annelere nota okumayı öğretin. Çocuk çoğunlukla kayıttan dinlemeli, zorlanılan bölümler olursa anne ona yardım etmelidir” (Suzuki, 2007)

Ailenin enstrüman anlamında bir diğer etkisine bakıldığında ailenin de müziğin içinde bulunması ve enstrüman çalması çocuklara örnek olma açısından büyük önem arz etmektedir. Anne veya babanın korolarda aktif olması, ailedeki diğer kardeşlerden birinin enstrümanla ilgili olması, gidilen konserler ve etkinlikler çocukların ilgisini çekmekte ve bu alana yönelmelerini sağlamaktadır. Çocukların doğduklarından beri aileleri ve ailedeki ağabey veya ablayı model aldıkları düşünülürse bu durumun eğitimin her alanında olduğu gibi müzik alanında etkili olacağı düşünülmektedir. Buna bağlı olarak yapılan araştırmalar incelendiğinde Güdek ve Karakaya (2013) tarafından yürütülen araştırmada ebeveynlerin enstrüman sahibi olmaları ile olmamaları arasında anlamlı düzeyde tutum açısından farklılık olduğu ortaya konulmuştur. Aynı konu hakkında Kelly bir çalışmasında çalgı çalma istekleriyle çocukların ailelerinin müziksel yaşamlarını incelemiş ve enstrümanla geçmişi olan insanların ailelerin de öncesinde enstrümanla ilgilenmiş olduğu bulgusuna varmıştır.

Türkmen (2010) tarafından yürütülen araştırmada ise ailede enstrüman çalabilen bireylerin olması çocukların amatör müzik ve enstrüman eğitime yönelimleri üzerinde etkili olduğu bulgusuna varmıştır. Bu çalışmalar değerlendirildiğinde müziği meslek olarak seçmek isteyen veya bu işi amatör olarak gerçekleştirmek isteyen çocukların başında ailenin model olması büyük önem taşımaktadır (Güdek ve Karakaya.2013).

Ailenin model olması, bu işi bilmenin yanı sıra müzik eğitimi ve enstrüman eğitimi ailenin önemli sorumlulukları arasında görülmektedir. Kasap (2005) yaptığı çalışmada; aileler çocuklarına ana dillerini nasıl öğretiyorsa müzik yapmayı ve enstrüman çalmayı öğretmekle de yükümlüdür. Çocuklarının okuldaki müzik eğitimlerini desteklemeli yetmediği zamanlarda dışardan desteklemeli, ev içerisinde ise müzik çalışma ortamları hazırlamalıdır.

2. 2. İlgili Çalışmalar

2. 2. 1. Yurt İçinde Yürütülen Çalışmalar

Dönmez (2007) “Profesyonel Müzisyen Kimliğinin Oluşumunda Ailenin Rolü Açısından İncelenmesi: Aile İçi Müzik Geleneği” örneği isimli yüksek lisans tezinde gözlem uygulamaları yaparak kişilerle görüşmeler yapmıştır. Araştırmacının amacı aile içerisinde oluşan kültürel aktarımı araştırmak aile içerisinde müzikle ilgilenen ve alanında uzmanlaşmış kişilerin bu sürecini incelemektir. Bununla beraber aile ve müzik ilişkisini inceleyerek müzik bilimine farklı açıdan bir görüş getirmektir. Çalışmada 20 müzisyen aile ile çalışarak kültürel yapılarını incelemiştir. Çalışmanın sonucunda taklitte öğrenme ön plana çıkmış ve grupların bu şekilde öğrendiği sonucuna varılmıştır. Mesleki olarak müzikle uğraşmasalar da amatör bir şekilde müzik eğitimlerini gerçekleştiren bireylerin çoğunlukta olduğu ve bu ailelerin içinde müzikle uğraşan çocukların olduğu gözlemlenmiştir. Diğer yandan çocukların çevreden görerek etkilendiklerini ve bu yolla enstrümanı seçtikleri ve bu yollar ailelerin de müzisyen kimliklerinin oluştuğunu belirtmektedir.

Uğur (2010) “Çocuğun Bireysel Toplumsal ve Kültürel Gelişiminde Amatör Müzik Eğitiminin Yeri ve Önemi” başlıklı araştırmasında 7-12 yaş arasındaki çocukların aileleriyle çalışarak görüşme yapmıştır. Araştırmanın sonucuna bakıldığında bu çocukların ailelerinin de müzikle uğraştıkları ve müziğe yönlendirdikleri gözlemlenmiştir. Özengen müzik eğitimi alan çocukların hobi edinmeleri, bu hobileri edinerek hayatlarında bu alana yönelimleri ve müzik eğitimi dışında evde kaliteli vakit geçirdikleri bulgularına yer vermiştir. Sorunlarına yaklaşımlarında ve bu sorunlarına çözüm ararken daha kolay üstesinden gelebildikleri görülmektedir. Çevresindeki insanlarla olan iletişimlerini daha sağlıklı kurarken, özgüvenlerinin de bu eğitimle geliştiği sonucuna varılmaktadır. Aileler okuldaki müzik etkinliklerine katılarak kendilerini değerli hissetmeleri, çevrelerinde veya illerinde bulunan müzik etkinliklerine katılarak sosyal birey olmaları kültür ve sanat anlamında geliştiklerini vurgulamaktadır.

İtır (2003) “müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri” araştırmasında müzik eğitiminin bireyin gelişimini olumlu yönde etkilediğinden, bireylerin sosyal bilişsel duygusal gelişimlerine olan katkılarından bahsetmiştir. Hatta bu çalışmasında bireylerin müzik eğitimini geliştirerek hayatlarına uyarladıklarını ve bir meslek olarak da seçebildiklerini belirtmiştir.

Çalışmasının sonucunda ise müzik eğitimi alan ve müzikle büyüyen bireylerin özellikle çocukluklarından itibaren tüm gelişim alanlarına ve hayatlarının tüm evresine katkıda bulunduğunu belirtmiştir.

Uygun (2019) “3-14 Yaş grubu çocuğunun çalgı eğitiminde ailenin rolü” araştırmasında 3-14 yaş grubundaki çocukların aileleriyle bir çalışma yaparak ailenin tutumlarını incelemiştir. Özel okula giden çocukların, devlet okuluna giden çocuklara veya maddi durumu özengen eğitime elverişli olmayan ailelere göre daha fazla bu eğitimi aldıklarını belirtmiştir. Bu durumda devlet okullarındaki öğretmenlerin işbirliği içerisinde girip diğer çocukları da bu eğitime katmalarını ve çeşitli projeler geliştirmelerini önermiştir. Diğer yandan ailesi müzikle ilgilenen ya da enstrüman çalan anne babanın çocuklarının özengen müzik eğitiminde daha fazla performans gösterdiğini gözlemlemiştir. Yapılan konser etkinlikleri ve yapılan müzik etkinlikleri çocukları daha çok teşviklendirmiş ve devamlılığını sağlamıştır.

Ergün (2003) “İlköğretim Okullarındaki Özengen Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müziksel Davranışlarına Yansımasına İlişkin Öğrenci ve Veli Görüşleri” adlı bir çalışma yaparak özengen müzik eğitiminin ilköğretim boyutunu incelemiştir.

Tüzlin (2019) “Özengen Müzik Eğitiminin Eğitim Fakülteleri Özel Yetenek Sınavları Açısından İrdelenmesi” adlı araştırmasında özengen eğitimi lise ve üniversite yetenek sınavları açısından incelemiştir. Yaptığı araştırma sonucunda dışardan yürütülen bu derslerin yönetici öğretmen ve öğrenci görüşlerinin olumlu olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yürütülen derslerin ayrıntılı bir biçimde işlendiği ve yeterli düzeyde olduğunu savunmaktadır.

2. 1. 2. Yurt Dışında Yürütülen Çalışmalar

Kah Yan Grace Leong (2008) özengen müzik eğitimiyle ilgili yaptığı bir çalışmasında ebeveynlerin çocuklarının müzik eğitimindeki tutumların incelemiştir. Ailelerin çocuklarına verecekleri imkânların çok basit olduğunu vurgulamaktadır. Ailelerin çocuklarına rehberlik ettikleri ve bu iş için onları desteklediklerinde eğitimin gerçekleşeceğini söylemektedir. Bütün işin destek ve emekle olabileceği sonucuna varmaktadır. Ebeveynler çocuklarına çok yönlü bir eğitim aldırırken müzikal yeteneklerini keşfetmelerini ve bu yetenek doğrultusunda bir enstrüman çalabilmenin hazzını yaşamalarını istemiştir. Çocuklarında sınav dışı zamanlarında ve okul dışında kaliteli bir zaman geçirmek ve onlara uygun stressiz bir alan oluşturabilmek için bu eğitimi seçtiklerini vurgulamışlardır. Araştırmacı bu özelliklerin yanı sıra ailelerin çocuklarında mizaç ve öz disiplin geliştirmek istediklerini söylemektedir.

Addison (1990) tarafından “Parents’ views on their children's musical education in the primary school: A survey” adı ile yürütülen çalışmada Malezya’daki ailelerin çocuklarının müzik eğitimleri konusunda endişeli olduklarından bahsetmiştir. Araştırmanın alt nedenlerine inildiğinde ise çocuklarını akademik anlamda farklı mesleklere yönlendirip müzik eğitimlerini işlerinin yanı sıra ek

veya hobi olarak yürütmek istediklerini gözlemlemektedir. Müzik eğitiminden sonra bu işi meslek olarak seçeceklerinden endişelenerek, müzik eğitimlerini hep hobi olarak tutmaya çalıştıkları sonucuna varmıştır.

Bauch ve Goldring (2000) tarafından yürütülen “Teacher work context and parent involvement in urban high schools of choice” adlı çalışmada lise düzeyindeki öğrencilerin müzik eğitimine değinmiştir. Müzik eğitimi alan lise öğrencilerinin velilerine uygulandığı bu çalışmada aileler ve öğretmenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Eğitimciler bazı ailelerin eğitimin dışında kalmasını savunurken bu alanda bilgili ailelerin öğretmenlerle iletişim dâhilinde çocuklarına yardımcı olabileceklerini belirtmektedir.

Dai, ve Schader (2004) tarafından yürütülen araştırmada özengen müzik eğitimiyle ilgili yaptığı bir çalışmada ailelerin bu konuda değerleri ve inançları ele alınmıştır. Ailelerin müzik eğitimine bakış açıları incelenmiştir. Aileler müzik eğitimi konusunda yetenekten ziyade çocuklarının bu işe verdikleri emeğin ve çalışma disiplininin önemini vurgulamıştır. Bu sayede öğrenci başarısının daha fazla olduğunu ve ilerlemelerinin daha sağlıklı gerçekleştiğini belirtmektedir.

Grolnick, Benjet, Kurowski ve Apostoleris (1997) tarafından yürütülen “Predictors of parent involvement in children’s schooling” adlı araştırma kapsamında aile katılımının bir ebeveynin çocuğuna yatmadan önce okuduğu kitap kadar basittir benzetmesinde bulunmuştur. Eğer aileler müzikal anlamda çocuklarına okul derslerinde olduğu gibi katkıda bulundurur veya yönlendirirse güzel bir sonuç alacağını ve müzikal anlamdaki başarısını arttıracığını belirtmiştir.

McInerney ve McInerney (2006) tarafından oluşturulan “Education al psychology: Constructing learning” adlı çalışmada ebeveynlerin katılımını farklı yönden ele almıştır. Ailelerin müziksel bilgisi olmayabilir ama aileler sürece uygun çalışma ortamları hazırlayabilir veya çocuklarının gelişimleri için programlı bir şekilde takiplerini yapabilir düşüncesini savunmuştur. Çocukların müziksel gelişimlerine dâhil olmasalar da bu şekilde destekleyebildikleri takdirde başarı elde edebilecekleri sonucuna ulaşmıştır.

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu

Alan yazın incelendiğinde ülkemizde özengen müzik eğitiminin gittikçe kronolojik olarak önem kazandığı görülmektedir. Velilerin bu eğitime karşı tutumlarının olumlu yönde olduğu ve çocuklarını bu alanda mümkün olduğunca destekledikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra velilerin eğitime bizzat kendilerinin de katıldığını ve çocuklarına daha sağlıklı bir ortam oluşturdukları sonucuna varılmıştır. Evde oluşturdukları müzik ortamlarıyla ve teori anlamda kazandıkları becerilerle çocuklarına daha iyi bir eğitim vermeyi amaçlayarak verimli bir eğitim alanı oluşturmuşlardır.

Özengen müzik eğitiminin bireylere kattığı alanlara bakıldığında, bireylerin okulöncesi eğitiminden itibaren tüm gelişim alanlarına katkıda bulunduğu gözlenmektedir. Okulöncesi dönemde şarkı ve tekerlemelerle desteklenen bu eğitim çocukların dil gelişimlerine konuşma becerilerine yardımcı olmuştur. İlkokul ve ortaokul kademelerinde bu eğitimle okuma yazma evresine ve çocukların kendilerini ifade etme becerilerine yön vermiştir. Müzik eğitimi alışkanlık edinen bireyler okul sonrasında da bu eğitimi devam ettirmiş ve hayatları boyunca çeşitli gruplara katılarak hayatlarına müzikle yön vermiştir. Kısacası yaşamın her alanında müzik bireye çeşitli alışkanlıklar kazandırarak eğitimde önemli bir yer tutmuştur.



3. YÖNTEM

Çocuklarına özengen müzik eğitimi aldırın velilerin bu eğitime ilişkin görüşlerinin farklı değişkenler aracılığı ile incelenmesinin amaçlandığı araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, araştırma grubu veri toplama süreci ve verilerin analizi ne yönelik bilgiler sunulmuştur.

3. 1. Araştırma Modeli

Araştırmanın amacı, problem durumları ve ortaya çıkarılması hedeflenen kriterler göz önüne alınarak nicel araştırma yaklaşımları içerisinde yer alan tarama yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Tarama yöntemi, bir durum, bir olgu ya da bir olay ile ilgili olarak bireylerin sahip olduğu bilgilerin, düşüncelerin ya da fikirlerin uygun veri toplama araçları ile toplandığı, var olan durumu betimlemeyi amaçlamaktadır (Büyüköztürk, 2011). Araştırma kapsamında da Trabzon'daki çeşitli müzik kurslarında ve ev ortamında bireysel çalgı eğitimi alan öğrencilerin çalgı eğitimine yönelmesinde ve çalgı eğitimine devam etmesinde ailenin etkilerini saptamanın amaçlanması ilgili yöntemin seçimini makul kılmıştır.

3. 2. Araştırma Grubu

Bu araştırmanın evrenini, Trabzon'daki çeşitli müzik kurslarında ve ev ortamında bireysel çalgı eğitimi alan öğrencilerin aileleri oluştururken örneklem grubunu ise ilgili grup içerisinde yer alan toplam 157 aile oluşturmaktadır. Araştırma grubunda yer alan ailelerin sahip olduğu demografik özelliklere yönelik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Demografik Özelliklerine Ait Bilgiler

Demografik Değişken	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	128	81,5
	Erkek	29	18,5
Yaş grupları	21-30 yaş	11	7,0
	31-40 yaş	81	51,6
	41-50 yaş	65	41,4
Öğrenim durumu	Lise	12	7,6
	Üniversite	95	60,5
	Lisansüstü	50	31,8
Meslek	Memur	94	59,9
	Özel sektör çalışanı	12	7,6
	Serbest meslek	36	22,9
	Çalışmıyor (ev hanımı, öğrenci)	15	9,6
Ailenin aylık toplam geliri	4001-6000TL	38	24,2
	6001-8000TL	13	8,3
	8001-10000TL	38	24,2
	10001TL ve üstü	68	43,3

Tablo 1'in devamı

Demografik Değişken	Gruplar	n	%
Ailede başka çocuk olma durumu	Var	98	62,4
	Yok	59	37,6
Ailedeki diğer çocukların özel müzik dersi alma durumu (N=98)	Evet	50	51,0
	Hayır	48	49,0
Ailede müzikle ilgilenen birey	Evet	73	46,5
	Hayır	84	53,5
Çocuğun aldığı özel müzik dersi türü (N=184)*	Enstrüman eğitimi	156	99,4
	Teori ve solfej eğitimi	16	10,2
	Diğer eğitimler	12	7,6
Çocuğun çaldığı enstrüman (N=171)*	Piyano	112	71,3
	Gitar	19	12,1
	Keman	14	8,2
	Diğer	26	7,6
Çocuğun müzikle ilgili bir sertifika/belge almasının önemi	Hiç önemli değil	34	21,7
	Biraz önemli	55	35,0
	Çok önemli	68	43,3
Çocuğu özel müzik dersi ile çalışırken onu dinleme sıklığı	Bazen dinler	36	22,9
	Her zaman dinler	121	77,1
Çocuğuyla birlikte konsere gitme sıklığı	Hiçbir zaman	27	17,2
	Bazen	110	70,1
	Her zaman	20	12,7
Çocuğunun özel müzik dersi alması (N=559)*	Önemli	106	67,5
	Faydalı	133	84,7
	Eğlenceli	91	58,0
	Zaman kaybı	15	9,6
	Büyük çaba gerektiren	55	35,0
	Belirli miktarda yetenek gerektiren	77	49,0
	Diğer dersler kadar önemli	82	52,2

Araştırmaya katılan 157 öğrenci velisinin %81,5'i kadın, %18,5'i erkektir. Katılımcıların %7'si 21-30 yaş, %51,6'sı 32-40 yaş, %41,4'ü 41-50 yaş grubundadır. Katılımcıların %7,6'sı lise, %60,5'i üniversite, %31,8'i lisansüstü düzeyde öğrenim görmüştür. Katılımcıların %59,9'u memur, %7,6'sı özel sektör çalışanı, %22,9'u serbest meslek sahibi olup %9,6'sı herhangi bir mesleği icra etmemektedir. Katılımcıların %24,2'sinin aile aylık toplam geliri 4001-6000TL, %8,3'ünün 6001-8000TL, %24,2'sinin 8001-10000TL, %43,3'ünün aile aylık toplam geliri 10000 TL ve üstüdür. Katılımcıların %62,4'ü birden fazla çocuk sahibi olup %51'i diğer çocuklarına da özel müzik dersi aldırılmaktadır. Katılımcıların %46,5'inin ailesinde müzikle ilgilenen bulunmaktadır. Katılımcıların %99,4'ünün çocuğu enstrüman eğitimi almakta, %10,2'sinin teori ve solfej eğitimi, %7,6'sının çocuğu diğer özel müzik derslerini almaktadır. Katılımcıların %71,3'ünün çocuğu piyano çalabilmekte, %12,1'inin gitar, %8,2'sinin keman, %7,6'sının çocuğu diğer enstrümanları çalabilmektedir. Katılımcıların %21,7'si için çocuğunun belge/sertifika alması hiç önemli değil, %35'i için biraz önemli, %43,3'ü için çocuğunun belge/sertifika alması çok önemlidir. Katılımcıların %22,9'u çocuğu özel müzik dersi ile ilgili çalışma yaparken onu bazen dinlemekte, %77,1'i her zaman dinlemektedir. Katılımcıların %17,2'si çocuğuyla birlikte konsere hiç gitmediğini, %70,1'i

bazen gittiğini, %12,7'si çocuğuyla birlikte her zaman konsere gittiğini ifade etmiştir. Katılımcıların %19'u çocuğunun özel müzik dersi almasını önemli bulmakta, %23,8'i faydalı, %16,3'ü eğlenceli, %2,7'si zaman kaybı, %9,8'i büyük çaba gerektiren bir şey, %13,8'i belirli bir miktarda yetenek gerektiren bir şey, %14,7'si diğer dersler kadar önemli bulmaktadır.

3. 3. Verilerin Toplanması

Verileri toplama aşamasında konuyla alakalı ulusal ve ulusal olmayan çalışmalar taranmış, ilgili araştırmalar literatürde yer almıştır. Yapılan anket çalışması için öncelikle soruların hazırlanma aşamasında velilerin müzik eğitime bakış açısı göz önünde bulundurularak 2 bölümlü bir anket oluşturulmuştur. Gerekli ön çalışma yapıldıktan sonra uygulanan anket sonucunda çalışmanın verileri elde edilmiştir.

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları

Araştırma konusuna ilişkin verilerin elde edilmesi bölümünde ilgili literatür taranmış, ulusal ve uluslararası tezler makaleler tezler ve diğer kaynaklar incelenerek konuya ilişkin veriler elde edilmiştir. Literatür taraması sonucu araştırmadaki alt problemler göz önünde bulunarak uzman görüşleriyle anket hazırlanmıştır. Anketteki verilerin geçerliliğini sağlamak adına uzman görüşleri doğrultusunda anketin son hali verilmiştir. Ankette ailelerin özengen müzik eğitimi hakkında görüşleri ve bu eğitimi neden aldıkları sorular hazırlanmıştır. Anket 2 bölüm ve 29 sorudan oluşmaktadır. Anketteki ilk sorular velilerin demografik bilgileri ve çocuklarının müzik eğitimindeki rolüne dair sorular içermektedir. İkinci bölümde ise çocuklarına neden müzik eğitimi aldıkları sorularına yönelik cevaplar aramaya yöneliktir.

Açıklayıcı faktör analizi (AFA) birbiriyle ilişkisi olabilecek değişkenleri bir araya getirerek bir bütün halinde değerlendiren ve birbirlerine yakınlıkları ve uzaklıklarına göre yeni birer değişken olarak ifade edilmelerine imkân tanıyan bir istatistiksel analiz metodudur (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Açıklayıcı faktör analizi metodu aracılığıyla ölçme aracında yer alan değişkenlerin faktörler altında ifade edilmesi sağlanmaktadır. Böylelikle oluşturulan ölçme arasında yer alan değişkenlerin araçta bulunup bulunmamasından, ilişkili olup olmamasına kadar birçok durum hakkında bilgi sahibi olunabilmektedir. Açıklayıcı faktör analizinde öncelikle örneklemin yeterli olup olmadığı “Kaiser Meyer Olkin (KMO) ve Barlett’s Küresellik Testi (BKT)” ile değerlendirilir. Genel olarak KMO değerinin 0,70’ten büyük BKT değerinin ise 05’ten küçük olması beklenmektedir. Daha sonrasında ise ölçme aracının sahip olduğu özellikler ve madde havuzuna bağlı olarak çeşitli analiz teknikleri arasından en uygun olanı tercih edilir.

Sosyal bilimler alanlarında AFA için sıklıkla “varimax” tekniği kullanılmaktadır. Varimax tekniği ile birlikte maddelerin yük değerleri belirlenir ve ölçme aracının kaç faktör üzerinden

kurgulanacağı hesaplanır. Bu süreçte unutulmaması gereken unsur yük değerlerinin 0,30'dan düşük olmaması gerektiğidir. Yapılacak analiz işlemleri sonucunda yük değeri açısından farklı faktörler altında yer alabilen ya da 0,30'dan düşük yük değeri olan maddeler ölçme aracından çıkarılarak araç yeniden teste tutulmaktadır (Büyüköztürk, 2011). AFA'ya ait ilk sonuçlar Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenleri Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi İlk Sonuçları

Boyut ve Madde	F1	F2	F3
Beceri Gelişimi			
1. Çocuğumun müzik yeteneğini geliştirmek için özel müzik dersi aldırıyorum.	-0,01	0,21	-0,01
2. Bir müzik aleti çalma becerisini geliştirmek için özel müzik dersi aldırıyorum.	-0,01	0,81	0,11
9. Çocuğumun yaşlıtlarına kıyasla daha fazla beceri sahibi olmasını istediğim için özel müzik dersi aldırıyorum.	0,50	0,32	0,31
11. Müziğin çocuğuma olumlu davranış kazandıracağını duyduğum için özel müzik dersi aldırıyorum	0,18	0,73	0,04
12. Çocuğumun diğer derslerine olumlu katkı sağlayacağını düşündüğüm için özel müzik dersi aldırıyorum	0,28	0,71	0,22
13. Çocuğumun çok yönlü bir eğitim alması için özel müzik dersi aldırıyorum	0,12	0,79	0,04
Serbest Zaman Etkinliği			
3. Çocuğumu meşgul etmek için özel müzik dersi aldırıyorum	0,72	-0,05	0,00
5. Çocuğum istediği için özel müzik dersi aldırıyorum.	-0,20	-0,15	0,21
6. Çocuğumun internet ve sanal alemden uzaklaşması için özel müzik dersi aldırıyorum	0,78	0,17	-0,05
7. Çocuğumun daha fazla sosyalleşmesi için özel müzik dersi aldırıyorum	0,59	0,16	-0,10
Müziğe Verilen Önem			
4. Diğer ebeveynler çocuklarına özel müzik dersi aldırıldığı için ben de aldırıyorum.	0,64	-0,08	0,40
8. Kendim almayı isteyip de alamadığım müzik eğitimini ona sağlamak için özel müzik dersi aldırıyorum.	0,62	0,26	0,22
10. Çocuğumun müziksel yeteneği olduğu için özel müzik dersi aldırıyorum	-0,06	0,21	0,66
14. Okulundaki müzik eğitimini yetersiz gördüğüm için özel müzik dersi aldırıyorum	0,19	0,22	0,69
15. İleride müzikle ilgili bir kariyer yapmasını istediğim için özel müzik dersi aldırıyorum	-0,02	0,07	0,81
16. Aileden gelen bir müzik yeteneğimiz olduğu için özel müzik dersi aldırıyorum	0,31	-0,07	0,71
17. MEB sınavlarında sosyal faaliyetlere devam eden öğrencilere ek puan vereceğini duyduğum için çocuğuma özel müzik dersi aldırıyorum.	0,54	-0,12	0,42
Varyans (%)	18,375	16,058	15,850
Toplam Varyans (%)	50,283		

Araştırma kapsamında yapılan analiz işlemlerinde KMO değeri 0,78 BKT değeri ise $<.05$ olarak belirlenmiştir. Kapsam geçerliğine uygun olarak 17 madde ve 3 boyut olarak oluşturulan ölçeğin madde boyut ilişkisine uygun olarak gerçekleştirilen açıklayıcı faktör analizi ilk sonuçlarına göre 4 maddenin (m1, m5, m8, m9) ait olduğu boyuttaki faktör yüklerinin 0,40'tan düşük olduğu, 2 maddenin (m4, m17) faktör yükleri yüksek olmakla birlikte ait oldukları boyuttaki faktör yüklerinin diğer boyutlardaki faktör yüküne göre daha düşük olduğu ve ölçeğin açıkladığı toplam varyansın yeterli düzeyde olmadığı (%50,28) tespit edilmiştir. Ayrıca Sorunlu maddeler aşamalı olarak çıkarılarak tekrarlanan AFA sonucunda Tablo 3'teki sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 3. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenleri Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi İkinci Sonuçları

Boyut ve Madde	F1	F2	F3
Beceri Gelişimi			
2. Bir müzik aleti çalma becerisini geliştirmek için özel müzik dersi aldırıyorum.	0,80	0,10	-0,03
11. Müziğin çocuğuma olumlu davranış kazandıracağını duyduğum için özel müzik dersi aldırıyorum	0,76	0,04	0,12
12. Çocuğumun diğer derslerine olumlu katkı sağlayacağını düşündüğüm için özel müzik dersi aldırıyorum	0,77	0,22	0,16
13. Çocuğumun çok yönlü bir eğitim alması için özel müzik dersi aldırıyorum	0,80	0,05	0,09
Serbest Zaman Etkinliği			
3. Çocuğumu meşgul etmek için özel müzik dersi aldırıyorum	-0,02	0,08	0,77
6. Çocuğumun internet ve sanal alemden uzaklaşması için özel müzik dersi aldırıyorum	0,21	0,05	0,81
7. Çocuğumun daha fazla sosyalleşmesi için özel müzik dersi aldırıyorum	0,10	0,04	0,79
Müziğe Verilen Önem			
10. Çocuğumun müziksel yeteneği olduğu için özel müzik dersi aldırıyorum	0,11	0,71	0,01
14. Okulundaki müzik eğitimini yetersiz gördüğüm için özel müzik dersi aldırıyorum	0,23	0,74	0,16
15. İleride müzikle ilgili bir kariyer yapmasını istediğim için özel müzik dersi aldırıyorum	0,10	0,80	-0,15
16. Aileden gelen bir müzik yeteneğimiz olduğu için özel müzik dersi aldırıyorum	-0,05	0,76	0,22
Varyans (%)	18,375	16,058	15,850
Toplam Varyans (%)	50,283		

Açıklayıcı faktör analizi ikinci aşaması incelendiğinde faktör yükü uygun olmayan maddeler aşamalı olarak çıkarıldıktan sonra kalan 11 madde ile açıklanan varyansın düşmediği gibi her faktörde ve ölçek toplamında varyansın artış gösterdiği (%50,28'den %63,06'ya) tespit edilmiştir. Buna göre ölçekte kalan daha az madde ile daha yüksek açıklama gücü elde edilmiştir. AFA sonuçlarının doğrulanması amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları incelenmiştir.

Doğrulamalı faktör analizi (DFA) gizil değişkenler ve bu değişkenlere ait kuramların test edildiği ileri düzey analiz tekniğidir. DFA’da AFA’dan farklı olarak faktörel yapı ya da model sürecin öncesinde belirlenmiş durumdadır. DFA ile birlikte sürecin öncesinde belirlenmiş olan faktörel yapı ya da modelin doğruluğu test edilmektedir. DFA’da öncelikle modelin uyum durumu belirlenmektedir. Model uyumunun değerlendirilmesinde sürecinde “Ki-kare istatistiğinin serbestlik derecesine oranı(X^2/sd)”, “bireysel parametre tahminlerinin istatistiksel anlamlılığı(t değeri)”, “kalıntılara dayanan uyum indeksleri(SRM, GFI)”, “bağımsız modele dayanan uyum indeksleri(NNFI, CFI)” ve “yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA)” olarak sınıflandırılan uyum indeksleri kullanılır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Model uyum indeksleri için beklenen katsayılar Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4. Model Uyum İndeksleri

Uyum İndeksleri	İyi Uyum	Mükemmel Uyum
X^2/sd	<5	<3
SRMR	≤0,8	<0,05
GFI	≥0,90	>0,95
NNFI	≥0,90	>0,95
CFI	≥0,90	>0,95
RMSEA	≥0,10	<0,08

Kaynak: Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010

Özel Müzik Dersi Tercih Nedenleri Ölçeğinin açıklayıcı faktör analizi sonucunda kalan 11 madde ve 3 boyutlu yapısı ile gerçekleştirilen doğrulamalı faktör analizinden elde edilen uyum indeksleri Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenleri Ölçeği Doğrulamalı Faktör Analizinde Elde Edilen Model Uyum İndeksleri

Model Uyum İndeksleri	11 madde 3 boyut
X^2/sd	1,982
SRMR	0,062
GFI	0,926
NNFI	0,904
CFI	0,928
RMSEA	0,073
Faktörler Arası Korelasyon	0,22/0,36
Faktör Yüğü	0,58/0,80
Kovaryans Bağlantısı	-

DFA ilk sonuçlarına göre ölçekte AFA sonucunda ölçekte kalan 11 maddenin faktör yüklerinin 0,40'tan yüksek olduğu, herhangi bir modifikasyona gerek kalmadan model uyum indekslerinin iyi ve çok iyi düzeylerde olduğu tespit edilmiştir.

DFA sonucu elde edilen ölçeğin maddelerine ait faktör yükleri, faktör yüklerinin istatistiksel anlamlılığı için değerleri, maddelerin oluşturduğu toplam korelasyon ve güvenirlik göstergesi Cronbach Alpha katsayıları Tablo 6'da gösterilmiştir.

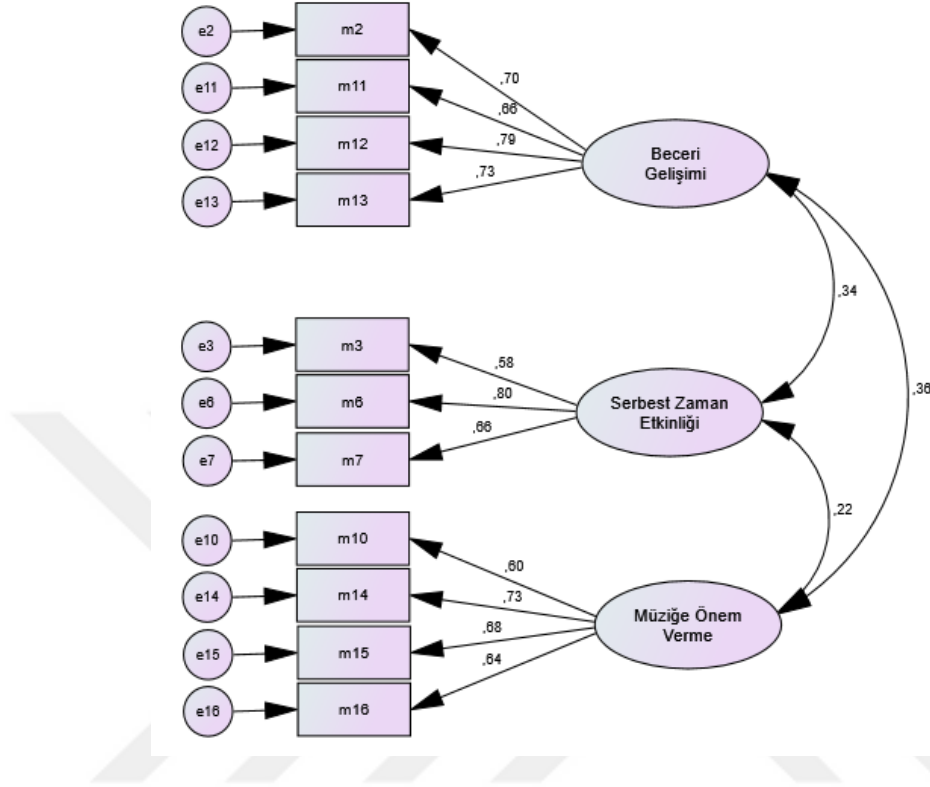
Tablo 6. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenleri Ölçeği DFA ve Güvenirlik Analizi Bulguları

Yeni No	Madde ve Boyut	td. β	t	r	α
	Beceri Gelişimi				,81
1	2. Bir müzik aleti çalma becerisini geliştirmek için özel müzik dersi aldırıyorum.	,70		,42	
6	11. Müziğin çocuğuma olumlu davranış kazandıracağını duyduğum için özel müzik dersi aldırıyorum	,66	,61**	,43	
7	12. Çocuğumun diğer derslerine olumlu katkı sağlayacağını düşündüğüm için özel müzik dersi aldırıyorum	,79	,68**	,58	
8	13. Çocuğumun çok yönlü bir eğitim alması için özel müzik dersi aldırıyorum	,73	,25**	,45	
	Serbest Zaman Etkinliği				,72
2	3. Çocuğumu meşgul etmek için özel müzik dersi aldırıyorum	,58		,28	
3	6. Çocuğumun internet ve sanal âlemden uzaklaşması için özel müzik dersi aldırıyorum	,80	,94**	,42	
4	7. Çocuğumun daha fazla sosyalleşmesi için özel müzik dersi aldırıyorum	,66	,08**	,35	
	Müziğe Verilen Önem				,75
5	10. Çocuğumun müziksel yeteneği olduğu için özel müzik dersi aldırıyorum	,60		,37	
9	14. Okulundaki müzik eğitimini yetersiz gördüğüm için özel müzik dersi aldırıyorum	,73	,58**	,53	
10	15. İleride müzikle ilgili bir kariyer yapmasını istediğim için özel müzik dersi aldırıyorum	,68	,38**	,34	
11	16. Aileden gelen bir müzik yeteneğimiz olduğu için özel müzik dersi aldırıyorum	0,64	,15**	,39	
	Ölçek Cronbach Alpha (α)				,76

**p<0,01, r: Madde toplam korelasyonu

DFA sonucuna göre ölçekte yer alan 11 maddenin 3 boyuttaki faktör yüklerinin 0,58 ile 0,80 aralığında ve t değerlerinin anlamlı olduğu ($p<0,01$) görülmektedir. Ölçeğin tümüne ait Cronbach Alpha katsayısı 0,76; alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları 0,81 / 0,72 / 0,75 ve madde-toplam korelasyonlarının 0,20'den yüksek olduğu (0,28 ile 0,58 aralığında) tespit edilmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizi bulgularına göre Özel Müzik Dersi Tercih Nedenleri Ölçeğinin 11 madde ve 3

boyutlu yapısı ile güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğu tespit edilmiştir. Ölçekte kalan maddeler yeniden numaralandırılmış olup Tablo 6’da gösterilmiştir.



Şekil 1. Özel müzik dersi tercih nedenleri ölçeği DFA diyagramı

Güvenirlilik analizi sürecinde sıklıkla Cronbach Alpha tekniği ve madde toplam korelasyonu teknikleri tercih edilmektedir. Cronbach Alpha tekniğinde ölçme aracından elde edilen test puanlarının arasındaki tutarlılık durumunu incelemek için kullanılmaktadır. Yapılan inceleme işleminde ortaya konulan alfa değerinin 0,70’ten büyük olması beklenmektedir. Toplam madde korelasyonunda ise test maddelerden elde edilen puan ile toplam maddelerden elde edilen puan arasındaki ilişki incelenmektedir. Bu inceleme sürecinde ise 0,30’dan büyük bir değerin elde edilmesi beklenmektedir (Büyüköztürk, 2011).

3. 3. 2. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın nicel veri boyutunda ilk olarak çalışmanın yapılacağı aileler belirlenmiştir. Trabzon ili içerisinde farklı meslek grupları ve farklı yaşta bireyler olmasına dikkat edilmiştir. Bunun yanı sıra özengen müzik eğitimi içerisinde enstrüman eğitimi, ses eğitimi, güzel sanatlar lisesi veya müzik öğretmenliklerine hazırlık eğitimleri alan öğrencilerin ayrı dallardan olması da göz önünde bulundurulmuştur. Seçilen kurum ve diğer kuruluşlar belirlendikten sonra anketler elden ve posta yoluyla ulaştırılmıştır.

3. 4. Verilerin Analizi

Araştırmanın veri analizi bölümünde nicel veri analizinden yararlanılmıştır. Anketler velilere gönderilmeden önce alanında uzman kişilere incelenilerek gerekli düzenlemeler ve eklemeler yapıldıktan sonra tavsiyeler alınarak uygulanmıştır. Sonrasında velilere görüşleri alınmak için yollanmıştır. Bu anket velilerin demografik bilgileri (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, çocuk sayısı) ve özengen müzik eğitime karşı tutumlarını içeren sorular barındırmıştır. Araştırmanın analizinde çeşitli istatistiksel programlar tercih edilmiştir. Bu çalışmada verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı ile AMOS 22.0 paket programından faydalanılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları kapsamında ise “açıklayıcı faktör analizi (AFA)”, “doğrulayıcı faktör analizi (DFA)”, “madde toplam korelasyonu” ve “Cronbach Alpha” yöntemleri kullanılmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerinin sunulduğu tabloda frekans ve yüzdelik değerlere yer verilmiştir. Ölçeğin toplam ve alt boyut puanlarının sunumunda ortalama ($\bar{x}$), standart sapma (ss), çarpıklık ve basıklık değerlerine ait betimsel istatistikler gösterilmiştir. Basıklık ve çarpıklık değerleri araştırma kapsamında elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek için kullanılmaktadır ve -1 ve +1 arasında anlamlılığı kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2011). Özel müzik dersi tercih nedenlerine ait puanlar normal dağılım gösterdiğinden araştırmaya katılan öğrenci velilerinin cinsiyetine göre karşılaştırılmasında bağımsız iki örneklem t testinden; yaş değişkenine göre yapılan karşılaştırmada ikiden fazla sayıda kategori içermesi nedeniyle ANOVA testinden yararlanılmıştır. ANOVA testinde anlamlı farklılık çıkması durumunda ise farklılığın yönünü belirlemek için LSD post hoc testisinden faydalanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi olarak 0,05 kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

4. 1. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin katılımcıların cinsiyetine göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçları Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	T	p
Beceri Gelişimi	Kadın	128	4,21	0,71	0,96	0,338
	Erkek	29	4,06	0,97		
Serbest Zaman Etkinliği	Kadın	128	2,51	0,97	-0,06	0,952
	Erkek	29	2,52	1,02		
Müziğe Önem Verme	Kadın	128	3,11	0,81	-1,35	0,180
	Erkek	29	3,34	0,89		
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	Kadın	128	3,27	0,62	-0,23	0,820
	Erkek	29	3,30	0,73		

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin katılımcıların cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin katılımcıların yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçları Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Yaş Grupları	N	$\bar{X}$	SS	F	P	Anlamlı Fark
Beceri Gelişimi	A-21-30 yaş	11	4,27	0,61	0,04	0,964	
	B-31-40 yaş	81	4,19	0,75			
	C-41-50 yaş	65	4,15	0,80			
Serbest Zaman Etkinliği	A-21-30 yaş	11	2,79	1,14	1,19	0,306	
	B-31-40 yaş	81	2,57	0,98			
	C-41-50 yaş	65	2,38	0,94			
Müziğe Önem Verme	A-21-30 yaş	11	3,84	0,76	4,72	0,010	A>B,C
	B-31-40 yaş	81	3,15	0,74			
	C-41-50 yaş	65	3,03	0,89			
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	A-21-30 yaş	11	3,63	0,59	2,48	0,087	
	B-31-40 yaş	81	3,30	0,61			
	C-41-50 yaş	65	3,19	0,66			

Beceri gelişimi ve serbest zaman etkinliği nedenlerine ait puanların katılımcıların yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir. Müziğe önem verme tercih nedenine ait puanların yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($F=4,72$; $p<0,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre 21-30 yaş grubundaki katılımcıların müziğe önem verme nedeni, 31-40 yaş ve 41-50 yaş grubundaki katılımcıların müziğe önem verme nedenine göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin katılımcıların öğrenim durumuna göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçları Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Öğrenim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Öğrenim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
Beceri Gelişimi	A-Lise	12	4,06	0,58	0,40	0,669	
	B-Üniversite	95	4,17	0,80			
	C-Lisansüstü	50	4,23	0,73			
Serbest Zaman Etkinliği	A-Lise	12	2,42	0,90	1,38	0,254	
	B-Üniversite	95	2,61	0,99			
	C-Lisansüstü	50	2,33	0,96			
Müziğe Önem Verme	A-Lise	12	3,33	0,77	1,33	0,267	
	B-Üniversite	95	3,21	0,81			
	C-Lisansüstü	50	3,00	0,87			
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	A-Lise	12	3,27	0,49	0,82	0,442	
	B-Üniversite	95	3,33	0,67			
	C-Lisansüstü	50	3,19	0,60			

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin katılımcıların öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin katılımcıların mesleğine göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçları Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Mesleğe Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Meslek	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
Beceri Gelişimi	A-Memur	94	4,19	0,81	0,98	0,406	
	B-Özel sektör çalışanı	12	4,08	0,77			
	C-Serbest meslek	36	4,31	0,61			
	D-Çalışmıyor	15	3,91	0,75			
Serbest Zaman Etkinliği	A-Memur	94	2,44	0,91	0,41	0,744	
	B-Özel sektör çalışanı	12	2,69	0,76			
	C-Serbest meslek	36	2,61	1,15			
	D-Çalışmıyor	15	2,51	1,13			
Müziğe Önem Verme	A-Memur	94	3,13	0,82	0,20	0,897	
	B-Özel sektör çalışanı	12	3,06	0,79			
	C-Serbest meslek	36	3,17	0,90			
	D-Çalışmıyor	15	3,28	0,79			
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	A-Memur	94	3,25	0,62	0,28	0,840	
	B-Özel sektör çalışanı	12	3,28	0,59			
	C-Serbest meslek	36	3,36	0,70			
	D-Çalışmıyor	15	3,24	0,63			

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin katılımcıların mesleğine göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin ailenin aylık toplam gelirine göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçları Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Ailenin Aylık Toplam Gelirine Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Ailenin Aylık Toplam Geliri	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
Beceri Gelişimi	A-4001-6000TL	38	4,08	0,81	0,85	0,470	
	B-6001-8000TL	13	4,36	0,50			
	C-8001-10000TL	38	4,33	0,66			
	D-10001TL ve üstü	68	4,12	0,82			
Serbest Zaman Etkinliği	A-4001-6000TL	38	2,58	1,02	1,30	0,278	
	B-6001-8000TL	13	2,64	0,71			
	C-8001-10000TL	38	2,69	1,06			
	D-10001TL ve üstü	68	2,34	0,94			
Müziğe Önem Verme	A-4001-6000TL	38	3,41	0,91	2,64	0,052	
	B-6001-8000TL	13	3,42	0,49			
	C-8001-10000TL	38	3,06	0,72			
	D-10001TL ve üstü	68	3,00	0,86			
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	A-4001-6000TL	38	3,36	0,70	1,71	0,167	
	B-6001-8000TL	13	3,47	0,43			
	C-8001-10000TL	38	3,36	0,61			
	D-10001TL ve üstü	68	3,15	0,63			

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin ailenin aylık toplam gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin ailede başka çocuk olması durumuna göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçları Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Ailede Başka Çocuk Durumuna Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Ailede Başka Çocuk	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Beceri Gelişimi	Var	98	4,12	0,76	-1,51	0,132
	Yok	59	4,28	0,76		
Serbest Zaman Etkinliği	Var	98	2,53	0,94	0,38	0,703
	Yok	59	2,47	1,04		
Müziğe Önem Verme	Var	98	3,12	0,77	-0,63	0,530
	Yok	59	3,20	0,93		
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	Var	98	3,26	0,62	-0,60	0,552
	Yok	59	3,32	0,66		

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin ailede başka çocuk olması durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin ailede diğer çocukların özel müzik dersi alması durumuna göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçları Tablo 13’de yer almaktadır.

Tablo 13. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Ailede Diğer Çocukların Özel Müzik Dersi Alması Durumuna Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Diğer Çocuk Özel Müzik Dersi	N	$\bar{X}$	SS	t	P
Beceri Gelişimi	Evet	50	4,17	0,86	1,12	0,264
	Hayır	48	4,07	0,66		
Serbest Zaman Etkinliği	Evet	50	2,49	0,92	-0,47	0,640
	Hayır	48	2,58	0,97		
Müziğe Önem Verme	Evet	50	3,12	0,79	0,03	0,973
	Hayır	48	3,11	0,75		
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	Evet	50	3,26	0,67	-0,16	0,873
	Hayır	48	3,25	0,58		

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin ailede diğer çocukların özel müzik dersi alması durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin ailede müzikle ilgilenen birey olması durumuna göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçları Tablo 14’te yer almaktadır.

Tablo 14. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Ailede Müzikle İlgilenen Birey Olması Durumuna Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Ailede Müzikle İlgilenen Birey	N	$\bar{X}$	SS	t	P
Beceri Gelişimi	Evet	73	4,23	0,85	1,33	0,185
	Hayır	84	4,14	0,68		
Serbest Zaman Etkinliği	Evet	73	2,51	1,03	-0,01	0,994
	Hayır	84	2,51	0,93		
Müziğe Önem Verme	Evet	73	3,43	0,85	4,24	0,000
	Hayır	84	2,90	0,72		
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	Evet	73	3,39	0,71	2,06	0,042
	Hayır	84	3,18	0,55		

Beceri gelişimi ve serbest zaman etkinliği nedenlerine ait puanların ailede müzikle ilgilenen birey olması durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir. Müziğe önem verme tercih nedeni ($t=4,24$; $p<0,05$) ve ölçek toplam ($t=2,06$; $p<0,05$) puanlarının ailede müzikle ilgilenen birey olması durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ailesinde müzikle ilgilenen birey olan katılımcıların müziğe önem verme nedeni özel müzik dersi tercih nedenleri, ailesinde müzikle ilgilenen birey olmayan katılımcıların müziğe önem verme nedenine ve özel müzik dersi tercih nedenlerine göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin çocuğun müzikle ilgili bir sertifika/belge almasının önemine göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçları Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Çocuğun Müzikle İlgili Bir Sertifika/Belge Almasının Önemine Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Sertifika/Belge Önemi	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
Beceri Gelişimi	A-Hiç önemli değil	34	4,21	0,69	4,72	0,010	C>B
	B-Biraz önemli	55	3,98	0,75			
	C-Çok önemli	68	4,33	0,78			
Serbest Zaman Etkinliği	A-Hiç önemli değil	34	2,54	0,95	5,35	0,006	C>B
	B-Biraz önemli	55	2,19	0,86			
	C-Çok önemli	68	2,75	1,02			
Müziğe Önem Verme	A-Hiç önemli değil	34	2,93	0,83	5,73	0,004	C>A,B
	B-Biraz önemli	55	2,98	0,77			
	C-Çok önemli	68	3,40	0,82			
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	A-Hiç önemli değil	34	3,22	0,61	8,30	0,000	C>B
	B-Biraz önemli	55	3,05	0,55			
	C-Çok önemli	68	3,49	0,65			

Beceri gelişimi ($F=4,72$; $p<0,05$), serbest zaman etkinliği ($F=5,35$; $p<0,05$) ve müziğe önem verme ($F=5,73$; $p<0,05$) nedenleri ve özel müzik dersi tercih nedenlerine ($F=8,30$; $p<0,05$) ait

puanların çocuğun müzikle ilgili bir sertifika/belge almasının önemine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

- Çocuğun müzikle ilgili bir sertifika/belge almasını çok önemli bulan katılımcıların beceri gelişimi, serbest zaman etkinliği nedenleri ve özel müzik dersi tercih nedenleri, çocuğun müzikle ilgili bir sertifika/belge almasını biraz önemli bulan katılımcıların nedenlerine göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

- Çocuğun müzikle ilgili bir sertifika/belge almasını çok önemli bulan katılımcıların müziğe önem verme nedeni, çocuğun müzikle ilgili bir sertifika/belge almasını hiç önemli bulmayan ve biraz önemli bulan katılımcıların nedenlerine göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin çocuğu özel müzik dersi ile çalışırken onu dinleme sıklığına göre karşılaştırılmasına ait bağımsız iki örneklem t testi sonuçları Tablo 16’da yer almaktadır.

Tablo 16. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Çocuğu Özel Müzik Dersi ile Çalışırken Onu Dinleme Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Dinleme Sıklığı	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Beceri Gelişimi	Bazen dinler	36	3,97	0,80	-2,16	0,032
	Her zaman dinler	121	4,24	0,74		
Serbest Zaman Etkinliği	Bazen dinler	36	2,28	0,96	-1,62	0,108
	Her zaman dinler	121	2,58	0,97		
Müziğe Önem Verme	Bazen dinler	36	2,88	0,75	-2,30	0,023
	Her zaman dinler	121	3,23	0,83		
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	Bazen dinler	36	3,04	0,56	-2,60	0,032
	Her zaman dinler	121	3,35	0,64		

Serbest zaman etkinliği nedenlerine ait puanların çocuğu özel müzik dersi ile çalışırken onu dinleme sıklığına göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir. Beceri gelişimi ($t=-2,16$; $p<0,05$), müziğe önem verme ($t=-2,30$; $p<0,05$) nedenleri ve özel müzik dersi tercih nedenlerine ($t=-2,60$; $p<0,05$) ait puanların çocuğu özel müzik dersi ile çalışırken onu dinleme sıklığına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Çocuğu özel müzik dersi ile çalışırken onu her zaman dinleyen katılımcıların beceri gelişimi, müziğe önem verme nedenleri ve özel müzik dersi tercih nedenleri, çocuğu özel müzik dersi ile çalışırken onu bazen dinleyen katılımcıların nedenlerine göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin çocuğuyla birlikte konsere gitme sıklığına göre karşılaştırılmasına ait ANOVA testi sonuçları Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17. Özel Müzik Dersi Tercih Nedenlerinin Çocuğuyla Birlikte Konsere Gitme Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Çocuğuyla Konsere Gitme Sıklığı	N	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
Beceri Gelişimi	A-Hiçbir zaman	27	3,94	0,73	2,45	0,090	
	B-Bazen	110	4,22	0,72			
	C-Her zaman	20	4,30	1,00			
Serbest Zaman Etkinliği	A-Hiçbir zaman	27	2,44	0,83	0,43	0,654	
	B-Bazen	110	2,55	1,03			
	C-Her zaman	20	2,35	0,90			
Müziğe Önem Verme	A-Hiçbir zaman	27	2,98	0,81	1,58	0,209	
	B-Bazen	110	3,14	0,83			
	C-Her zaman	20	3,41	0,84			
ÖZEL MÜZİK DERSİ TERCİH NEDENLERİ	A-Hiçbir zaman	27	3,12	0,56	1,05	0,351	
	B-Bazen	110	3,30	0,65			
	C-Her zaman	20	3,35	0,66			

Özel müzik dersi tercih nedenlerinin çocuğuyla birlikte konsere gitme sıklığına göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir.

5. TARTIŞMA

Yapılan araştırmada özengen müzik eğitimine dair farklı yaş grupları ve farklı müzik eğitimi alan öğrencilerin aileleriyle anket çalışması yapılmış ve çeşitli sonuçlara varılmıştır. Bu sonuçlar incelendiğinde yapılan diğer araştırmalarla karşılaştırılmış ve bazı bulgular elde edilmiştir.

Araştırmadaki bulgular incelendiğinde yapılan anketler sonucu ailelerin özengen müzik dersi tercih etme nedenleri incelenmiş ve çoğu ailenin çocuklarına olumlu davranış kazandıracağını düşünmeleri ve toplumsal özelliklerin müzik eğitimiyle kazanılabileceğini belirtmişlerdir. Türkmen (2010) amatör müziğin önemini anlatan araştırmasında 7-12 yaş aralığındaki çocukların aileleriyle çalışarak görüşme yapmıştır. Ailelerin amatör müziğe diğer bir adıyla özengen müzik eğitimi karşı olumlu tutum sergiledikleri gözlemlenmiştir. Olumlu tutum sergilemelerinin en başında çocuklarının toplumsal gelişimine katkı sağladıkları, karşılaştıkları problemleri kendilerinin halledebilmesi gelmektedir. Çocukların arasındaki iletişimin güçlü olmasında, topluma duyarlı olarak büyümelerinde, amatör müziğin göz ardı edilmemesini savunmaktadır. Bu sonuçlara bakılarak yapılan araştırma ve Türkmen (2010)'un araştırması benzerlik göstermektedir.

Araştırmadaki bulgular incelendiğinde çoğu velinin özengen müzik eğitiminden beklentisinin beceri gelişimi ile alakalı olduğu dikkat çekmiştir. Ailelerin yarısından çoğu özengen müzik eğitimiyle çocuklarının beceri gelişimini desteklemek istediklerini belirtmiştir. Tepeli (2018) yaptığı bir çalışmada beceri gelişimine değinerek çalışmayı destekler nitelikte bulgular elde etmiştir. Araştırmacı müzik öğreniminde hedeflerin gerçekleşmesi doğrultusunda faydacı estetik ve pratik uygulamalarıyla beceri gelişiminin artacağını ve bu alana önemli katkılar sağlayacağını belirtmektedir.

Özel müzik dersi tercih nedenlerindeki katılımcıların cinsiyetlerinin özengen müzik eğitimi tercih etme nedenlerine etkisi incelendiğinde katılımcıların cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık görünmemektedir. Sarı (2021) özengen müzik eğitimiyle ilgili yaptığı bir araştırmasında yapılan çalışmaya benzer nitelikte bir anket hazırlamış ve özengen müzik eğitimi aldırın velilere uygulamıştır. Araştırmaya katılan velilerin cinsiyetlerinin tercih etme nedenleriyle karşılaştırdığında anlamlı bir fark bulamamıştır.

Araştırmaya katılan ailelerin yaş gruplarına göre özengen müziği tercih etme nedenleri karşılaştırıldığında bazı bulgulara ulaşılmıştır. Ailelerin beceri gelişimlerine verdiği önem ve serbest zamanlarını değerlendirme adına yaptıkları etkinlik olarak değerlendirildiğinde anlamlı bir fark bulunmadığı gözlemlenmektedir. Sarı (2021) özengen müzik eğitimiyle ilgili yaptığı araştırmasında yaş gruplarının özengen müziği tercih etme nedenlerine göre incelemiş ve anova testi uyguladıktan sonra anlamlı bir fark bulamamıştır.

Araştırma bulguları incelendiğinde özengen müzik dersi aldırان ائلهلرلن ؤوكولارلنل evde derslerine ؤalıřırken onları dinleme sıklığına göre karşılaştırıldığında anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Çوكولارلنل enstrümanلارلنا ؤalıřırken her zaman dinleyen katılımcı ائلهلرلن beceri gelişimi ve müziğe verdikleri önem maddeleri doğrultusunda incelendiğinde, ؤوكولارلنل enstrüman ؤalıřırken bazen dinleyen ائهلره göre anlamlı fark oluşturmaktadır. Uygun (2019) yaptığı araştırmasında ائلهلرلن büyük bir çoğunluğunun ؤوكولارلنا bu eğitim için özel alanلار oluşturduğuna değinmiş ve bu doğrultuda ائلهلرلن bu eğitime önem verdiklerini, ؤوكولارلنل özengen müzik eğitimi kapsamında evde enstrümanلارلنا ؤalıřması sırasında dinlediklerine dikkat çekmiştir. Bu anlamda Uygun'un (2019) ؤalıřması ve yapılan ؤalıřma benzerlik göstermektedir.

Araştırmadaki ائلهلرلن öğrenim durumلاری ve meslekleri incelenmiştir. Aئلهلرلن öğrenim durumلاری ve mesleklerinin özengen müzik dersi aldırان نedenlerine göre incelediklerinde elde edilen sonuçلارا bakılarak bu iki bağلامda anlamlı bir farka ulaşılmamıştır. Sarı'nın (2021) yaptığı ؤalıřma incelendiğinde öğrenim durumلاریyla özengen müzik eğitiminin ilişkisi incelenmiş ve ulaşılan bulgular benzerlik göstermiştir. Her iki ؤalıřmada da öğrenim durumلاری anlamlı bir fark göstermemektedir.

Aئلهلرلن gelir durumلاری incelenmiş ve gelir durumلارلنلن özengen müzik eğitimi aldırان نedenleriyle ilişkisi incelendiğinde anlamlı bir fark göstermediği sonucuna varılmıştır. Bu duruma benzer bir ؤalıřma olarak Uygun'un (2019) ؤalıřması örnek gösterilebilir. Uygun'un (2019) yaptığı ؤalıřmasında ortalama bir gelirin üstünde olan ائلهلرلن özengen müziği tercih etme durumلارلنلن daha fazla olduğunu belirtirken bu durumun anlamlı bir fark ortaya koymadığını da belirtmiştir.

Aئلهلرلnde müzikle ilgilenen veya bu konuda donanımlı olan katılımcılارلن özengen müzik eğitimini tercih etme نedenleri incelendiğinde müzikle ilgilenmeyen bireylرلن özengen müzik eğitimini tercih etme نedenlerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Dönmez (2007) çevresinde özengen müzik eğitimi aldırان ائلهلرle görüşme yapmıştır. Yaptığı ؤalıřma sonucunda müzikle ilgilenen ائلهلرلن ؤوكولارلنلن özengen müzik eğitimine daha yatkın olduğu bulgusuna varmıştır. Araştırmanın sonucu incelendiğinde müzikle uğrařان ائلهلرلن ؤوكولارلنلن bulunduكلاری durumdan etkilendiklerini ve bu alana yöneldiklerini belirtmiştir. Bu anlamda ؤalıřmadaki sonuçلار birbirine benzerlik göstermektedir. Uygun (2019) araştırmasında enstrüman çالmanın yanı sıra ائلهلرلن bulunduكلاری koro orkestra veya çالğı toplulukلارلنل incelemiştir. Verileri incelendiğinde herhangi bir müzik etkinliğinde veya grubunda yer almayan ailenin sayısının oldukça az olduğunu belirtmiştir. Bu durumun müzik topluluğuna katılan ائلهلرلن ؤوكولارلنل etkilediğini belirtmektedir. Araştırmasının sonucunda ailesinde müzikle ilgilenen veya bu toplulukلارا katılan bireylرلن özengen müzik eğitimini tercih etme نedenlerinin daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumda araştırmanın sonuçلاری ve Uygun'un (2019) araştırmasının sonuçلاری benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan ailelerin çocukları çalışırken onları her zaman dinleyen katılımcıların özengen müzik dersi aldırma nedenleri incelendiğinde çocuklarını bazen dinleyen katılımcılara göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Leong yaptığı bir araştırmasında ailelerin bu anlamda çocuklara önemli derecede destek olduğunu vurgulamaktadır. Çocuklarının eğitimlerinin yanı sıra onlara vereceği motivasyon ve dönütle olumlu sonuçlar alacağına değinmiştir. Ailelerin müzik donanımı veya müzik adına herhangi bir fikri olmasa bile, dinleyerek destek vermelerinin dahi yetebileceğini belirtmiştir. Bütün işin destek ve emekten geçtiğini öngörmüştür. Bu durum yapılan her iki çalışmada da ailelerin dinleyerek bu işe katkıda bulunabileceğini bilmeseler dahi evdeki çalışma ortamlarında çocuklarını destekleyebilecekleri sonucuna varılmıştır.

Özengen müzik eğitimi aldırın ailelerin çocuğuyla beraber konsere gitme sıklığının özengen müzik eğitimi aldırma nedenlerine göre incelendiğinde anlamlı bir fark görölmediği tespit edilmiştir. Leong (2008) özengen müzik eğitimini aileler açısından değeriendirdiği bir çalışmasında farklı sonuçlar elde etmiştir. Özengen müzik eğitimi aldırın ailelerin çocuklarıyla beraber müzik etkinliklerine ve konserlere katıldığını hatta konserlerde kendilerinin enstrüman çaldığını ve bu şekilde çocuklarını daha iyi motive ettiklerini belirtmiştir. Konserlere ve müzik etkinliklerine katılmaları müzikal yeteneklerini beslemekte önemli ölçüde etkili olduğunu savunmaktadır. Sonuç olarak bu tarz etkinlik ve konserlere katılan ailelerin özengen müzik eğitimini daha fazla tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

Araştırmaya dair bazı demografik bilgiler ve sonuçlar aşağıdaki gibidir.

1. Araştırmaya katılan ailelerden 128'i kadın 28'i erkektir.
2. Araştırmaya katılan ailelerin yaş grupları incelendiğinde 11'i 21-30 yaş aralığında 81'i 31-40 yaş aralığında 65 ise 41-50 yaş aralığındadır.
3. Öğrenim durumları incelendiğinde 12'si lise 95'i üniversite 50 kişi ise 41-50 yaş lisansüstü olduğu tespit edilmiştir.
4. Meslek gruplarına bakıldığında 94'ü memur, 12'si özel sektör çalışanı 36'sı serbest meslek geri kalan 15 kişi ise çalışmamakta olduğunu belirtmiştir.
5. Ailede başka çocuk olma durumuna 98'i var derken 59 kişi olmadığını belirtmiştir. Bunun akabinde sorulan diğer bir maddede diğer çocuklarına özel müzik dersi aldırıp almadıklarını ilişkin soru sorulmuş ve yarısı özel müzik dersi aldırıyor derken diğer yarısı almadığını söylemiştir.
6. Ailede müzikle ilgilenen birey sayısı 73 iken ilgilenmeyen birey sayısı 84 kişidir.
7. Çocuklarına aldırıp aldıkları özel müzik dersi türü incelendiğinde 157 kişi enstrüman eğitimi aldırırken 16 kişi teori ve solfej eğitimi 26 kişi de diğer müzik eğitimlerinden faydalandırmaktadır.
8. Enstrüman alanları incelendiğinde 112 kişi piyano, 19 kişi gitar 14 kişi keman ve 26 kişi diğer enstrümanları çalmaktadır.
9. Ailelere çocuklarının müzikle ilgili bir sertifika alması sorusu yöneltilmiş 34 kişi hiç önemli olmadığını 55 kişi biraz önemli olduğunu 68 kişi ise çok önemli olduğunu belirtmiştir.
10. Çocuklarının özel müzik derslerine çalışırken onları dinleme sıklığı sorulduğunda 36 kişi bazen dinlerken 121 kişi her zaman dinlediklerini belirtmiştir.
11. Çocuklarla beraber konsere gitme sıklığı incelendiğinde 27 kişi hiçbir zaman 110 kişi bazen cevabını verirken 20 kişi ise her zaman cevabını vermiştir.
12. Çocuğun özel müzik dersi alması 106 kişi tarafından önemli 133 kişi tarafından faydalı 91 kişi tarafından eğlenceli 15 kişi tarafından zaman kaybı 55 kişi tarafından büyük çaba gerektiren 77 kişi tarafından yetenek gerektiren 82 kişi tarafından ise diğer dersler kadar önemli olduğu belirtilmiştir.
13. Araştırma incelendiğinde bu eğitime dair tercihin en önemli nedeni beceri gelişimi olduğu tespit edilmiştir. Ailelerin çoğu çocuklardaki beceri gelişimini desteklemek istemektedir. Diğer gruplar incelendiğinde grubun bir kısmı özgen müzik eğitimini serbest zaman

etkinliği yani boş zamanlarını güzel değerdendirmek için bir araç, diğer bir kısım aile ise müziğe gerçekten önem veren bireylerden oluşmaktadır.

14. Ailede başka çocuk olma durumuna göre özengen müzik eğitimi tercih etme sebepleri karşılaştırıldığında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ailedeki diğer çocukların özengen müzik eğitimi etkilemediği ve bu bağlamda aralarında bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılabilir.
15. Ailede var olan diğer çocukların özengen müzik dersi almasına yönelik özengen müzik dersi tercih etme nedenleri karşılaştırıldığında anlamlı bir fark görünmemiştir. Ailedeki diğer çocukların özengen müzik eğitiminden etkilenmediği her bireyin kendi içerisinde değerdendirilip enstrüman eğitime yönlendirildiği söylenebilir.
16. Özengen müzik eğitimi aldırın bireylerin bu eğitimle ilgili donanımlarının özengen müzik dersi aldırma nedenleri incelendiğinde anlamlı fark görüldüğu sonucuna varılmıştır. Ailesinde müzikle ilgilenen bireylerin bu durumdan etkilendiklerini ve model olarak öğrendikleri birçok şey gibi enstrüman çalmayı da model olarak yaptığı ve ilerlettiği düşünülebilir.
17. Özengen müzik dersi tercih etme nedenlerinin sertifika programlarıyla karşılaştırıldığında çok önemli bulan katılımcıların az önemli bulanlara göre önde olduğu belirtilmiştir. Çocuklarının seviyelerini görmek adına ve ilerde özgeçmişlerinde bulunabilecek yurt içi yurt dışı geçerliliğe sahip bu belgelerin öğrencilerde bulunması aileler için önemli bir rol üstlenmektedir.
18. Ailelerin özengen müzik dersi aldırma nedenleri, çocukların özengen müzik eğitimi kapsamında enstrümanlarına çalışırken ailelerin onları dinleme performanslarıyla karşılaştırıldığında performansın yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Ailelerin dinlemesi ve dönütler vermesi öğrenciyi motive edecek ve enstrümanına daha istekli ve bilinçli çalmasını sağlayacaktır.
19. Ailelerin çocuklarıyla beraber konser aktivitelerinde bulunması, bazen giden ailelere göre anlamlı bir farklılık gözetmektedir. Ailelerin konserlere katılarak bu işe ne kadar önem verdiğini göstermektedir. Çocuklar açısından ise bir örnek teşkil ederek evdeki çalışmalarına motive edebilir. Bunun yanı sıra aileler çocuklarıyla kaliteli bir vakit geçirerek hem müzikal açıdan hem sosyal açıdan çocuklara destek olabilmektedir.

6. 2. Öneriler

1. Ailelerin çocuklarına aldırtdıkları özengen müzik eğitimi kapsamında yurtiçi ve yurtdışı geçerli belgelerin kimine göre önemli kimine göre önemli olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu maddenin sonuçları doğrultusunda çoğu ailenin bu belgelerin işlevine dair yeterli bilgi sahibi olmadığı düşünülebilir. Belgelerin geçerliliği ve önemi seminerler düzenlenip

ailelere aktarılabilir. Özengen müzik eğitimi veren öğretmenlerin bu konuda çalışmalar yaparak öğrencileri motive etmesi ve sınavlara hazırlık yapmaları önerilebilir.

2. Çocukların enstrüman çalışmalarında çoğu ailenin öğrencileri dinlediği bulgularına yer verilmiştir. Bu sayı arttırılarak ailelerin çocuklarını gönüllü olarak dinlemesi ve bu doğrultuda evde dinlemeye yönelik etkinlikler düzenlenebilir. Ailelerin çocuklarını enstrüman çalarken dinlemesi çocukları mutlu ederken kişilik gelişimlerine ve özgüvenlerine de katkı sağlayacaktır. Ailenin bu konuda bilgili olmasından ziyade bu konuda çocuklarını dinleyerek desteklemesi çocukları için başarılı bir adım olacaktır.
3. Ailelerin konsere gitme sıklıkları incelendiğinde anlamlı bir fark görünmektedir. Bu etkinlikleri fazlaştırmak adına öğretmenler ve ailelerin iş birliğiyle sayı arttırılabilir. Yapılan konserler takip edilmeli ve mutlaka gidilmelidir. Çocukların konser etkinliklerinde bulunması hem müzikal açıdan hem de sosyal açıdan onlara büyük katkı sağlayacaktır. Bunun yanı sıra kaliteli zaman geçirebilmek için aileler ve çocuklar bu tarz etkinliklerde bulunmalıdır.
4. Ailelerin özengen müzik eğitime karşı tutumları farklılık göstermektedir. Bazı aileler özengen müzik eğitimi için faydalı derken bazı aileler gereksiz olduğunu ileri sürmektedir. Bunun yanı sıra ailelerin bazıları özengen müzik eğitimi için çocuklarının boş zamanlarını değerlendirmesi, biraz da olsa sanal ortamdan uzak durması için gerekli olduğu cevaplarını vermiştir. Bu bulgudan yola çıkarak aileler özengen müzik eğitimi hakkında bilgilendirilmeli ve yönlendirilmelidir. Okullardaki müzik öğretmenleri aileleri bilgilendirmeli hatta bu konu hakkında konferanslar düzenlemelidir. Ailelerin özengen müzik hakkındaki veya enstrüman eğitimi hakkındaki ön yargıları veya düşünceleri açıklığa kavuşturulmalıdır.
5. Ailesinde müzikle uğraşan ailelerin çocuklarının daha fazla müziğe ilgisi olduğu gözlemlenmektedir. Bu ailelerin bilinçli olması ve konu hakkındaki bilgilerini göstermektedir. Aileden gelen yetenek doğrultusunda çocuklar kendi istekleriyle veya ailelerin istekleriyle bu eğitime yönlendirilmektedir. Sayının artması için çalışmalar yapılmalı ve sadece müzikle uğraşan aileler değil tüm aileler özengen müzik eğitimi hakkında yönlendirme yapılmalıdır. Bu sayede öğrencilerin açığa çıkmamış yetenekleri varsa açığa çıkartılmalı ve becerisi olduğu alanlara yönlendirilmelidir.
6. Özengen müzik eğitiminin diğer bir amacı kaliteli vakit geçirebilmektir. Çocukların özengen müzik eğitimiyle birlikte boş zamanlarını güzel değerlendirmesi, evde geçirdiği boş zamanlarını enstrümanına çalışarak veya enstrümanı ile ilgilenerek geçirmesi vakit açısından önem arz etmektedir. Sanatın her dalında olduğu gibi müzik eğitiminde de bu zamana önem verilmelidir.

7. Çocukların özengen müzik eğitiminde gerçekleştirdiği becerileri sergilemek adına konserler düzenlenmeli ve çocukların bilişsel gelişiminin yanı sıra sosyal anlamda gelişimi de desteklenmelidir. Yapılan etkinliklerle bireylerin kendilerine olan özgüvenleri artacak ve kendilerini ifade edebilme güçleri gelişecektir.
8. Özengen müzik eğitimi ailelerin maddi durumlarına göre incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Fakat okullardaki geliri düşük ailelerin bu eğitime çocuklarını yönlendiremedikleri bilinmektedir. Bunu önlemek adına okullarda özengen müzik dersi adı altında kurslar açılabilir veya halk eğitim merkezleri bu konuda desteklenebilir.
9. Ailelerinde müzikle ilgilenmeyen bireylerle müzikle ilgilenen bireyler arasında çok büyük bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Bu durumda aileler müzik eğitimleri için teşviklendirmeli çeşitli korolara, derneklere, enstrüman derslerine yönlendirilebilir. Çocuklarını teşviklendirme açısından özengen müzik eğitiminin içinde olmaları onlara örnek olabilmektedir. Enstrüman eğitimi alan çocuğun evde ailesini model alması çocukları olumlu yönde etkileyecektir.

7. KAYNAKLAR

- Addison, R. (1990). Parents' views on their children's musical education in the primary school: A survey. *British Journal of Music Education*, 7, 133-141.
- Akbulut, E. (1999, Mayıs). *Çalgı eğitiminde davranışların önemi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Sempozyumu, Denizli.
- Akgün, E. & Yeşilyaprak, B. (2011). Anne çocuk oyun etkileşiminde niteliksel boyut: Annelerin sözel ifadelerinin değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 11-21.
- Akınönder, O. ve Canakay, E. U. (2021). Uluslararası sertifikalı Londra Müzik Koleji (London College of Music-LCM) müzik eğitim programının özengen piyano eğitimindeki yeri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 764-779.
- Alkar, R. (2008). *İlköğretim müzik eğitimi dersinde 2007-2008 eğitim öğretim yılında okutulan öğrenci çalışma kitaplarındaki şarkıların müziksel amaçları bakımından analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Anderson, T. (2003). Art education for life. *International Journal of Art & Design Education*, 22(1), 58-66.
- Aslan, A. K. (2002). Değişen toplumda aile ve çocuk eğitiminde sorunlar. *Ege Eğitim Dergisi*, 2(1), 25-33.
- Baker, A. J., & Soden, L. M. (1997). *Parent involvement in children's education: A critical assessment of the knowledge base*. New York: NCJW Center for Child.
- Başoğlu-Dönmez, I. (2007). *Profesyonel müzisyen kimliğinin oluşumunda ailenin rolü" açısından incelenmesi: Aile içi müzik geleneği örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bauch, P. A., & Goldring, E. B. (2000). Teacher work context and parent involvement in urban high schools of choice. *Educational Research and Evaluation*, 6, 1-23.
- Bilici, A. (2014). *Farklı güzel sanatlar ve spor lisesi mezunu öğrencilerin müzik öğretmenliği anabilim dallarında okutulmakta olan müziksel işitme okuma ve yazma dersinin başlangıç düzeyini belirlemedeki etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bozdemir, Z. (2009). *Yaygın eğitim sürecinde yerel yönetimlerin rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: PEGEM Akademi.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik*. Ankara: PEGEM Yayınları.

- Dai, D. Y., & Schader, R. (2004). Decisions regarding music training: Parental beliefs and values. In E. Zimmerman (Ed.), *Artistically and musically talented students* (pp. 1–18). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Davidson, J. & Jordan, N. (2007). Private teaching, private learning- An exploration of music instrument learning in the private studio, junior and senior conservatories. Bresler, L., (Ed.), *International handbook of research in arts education içinde* (729-744). Dordrecht: Springer.
- Doğanarslan, E. (2008). *Koro eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ekiz, D. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Epik Müzik Okulu (2010). Uygulamalı sınavlar. <http://www.mariaritaepikmuzikokulu.com/abrsn/uygulamali-sinavlarpid-7.html> sayfasından 13.04.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Eskioğlu, I. (2013, Ekim). *Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Malatya.
- Fenmen, M. (1991). *Müzikçinin el kitabı: Robert Schumann'ın genç müzikçilere öğütleri*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Gökbulut, N. (2005, Haziran). *Temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarında resim dersi süresinin önemi ve sanatta Anadolu aydınlanması beklentisi*. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanatta Anadolu Aydınlanması Ulusal Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Erzurum.
- Grolnick, W. S., Benjet, C., Kurowski, C. O., & Apostoleris, N. H. (1997). Predictors of parent involvement in children's schooling. *Journal of Educational Psychology*, 89, 538-548.
- Güdek, B. & Karakaya, İ. (2013). İlköğretim okullarındaki müzik eğitimine ilişkin anne-baba tutumları ölçeğinin geliştirilmesi ve tutumların çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(2), 308-319.
- Hesapçıoğlu, M. (2011). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- İkiz, F. (2010). *İstanbul'da yaygın eğitimde görülen bağlama öğretim problemleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İmİK, Ü., ve Dönmez, Y. E. (2017). Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda Türk müziği ilgisi: Malatya örneği. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(2), 114-128.
- Kardeş, T. (2013). *Mesleki müzik eğitimi veren devlet konservatuvarlarındaki klâsik Türk müziği üslûp ve repertuvar eğitiminin içerik ve yöntem bakımından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

- Karan, M. (2011). *Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi alan öğrencilerin mesleki yönelimlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kırşehirli, M. (2011). *Zihin engelli çocuklara özbakım becerilerinin şarkı yoluyla öğretilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Küçüköncü, Y. (2006, Nisan). *Eğitim sistemindeki yeniden yapılanma sürecinde müzik öğretmeni modelleri*. Ulusal Müzik Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Denizli.
- McInerney, D. M. (2013). *Educational psychology: Constructing learning*. Australia: Pearson Higher Education AU.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018). *Müzik dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Oktay, C. (2017). *Türkiye'de özengen müzik eğitiminde uluslararası sertifikalı müzik eğitimi programlarının işlevinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Orhan, Ş. Y. & Ercan, N. (2012). Yetişkin çalgı öğretmeni özellikleri. *Electronic Turkish Studies*, 7(4), 223-231.
- Önal, O. (2010). *Otistik çocuklarda müzik eğitimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Özer, U. (2006). *Anadolu güzel sanatlar liselerinde verilen keman eğitiminde çift ses çalma durumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sakarya, S., Eğilmez, H. ve Engür, D. (2019). Müzik eğitiminin hafif düzey zihinsel engelli öğrencilerin sosyalleşme düzeylerine etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 35-40.
- San, İ. (2004). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ütopya Yayıncılık.
- Say, A. (2001). *Müziğin kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Saydam, R. (2003). *İlköğretim okulu 1. ve 2. devre müzik eğitiminde eğitimci sorunu*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Malatya.
- Şenocak, E. (2005, Nisan). *Müziğin insan yaşamındaki işlevi*. Erciyes Üniversitesi GSSF Müzik Bölümü Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Kayseri.
- Şişman, M. (2015). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: PEGEM Akademi.
- Sönmez, V. (2011). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Synder, S. (1997). Developing musical intelligence: Why and how? *Early Childhood Education Journal*, 24(3), 165-171.

- Tanyıldızı, İ. N. (2011). Türk kültürünün gençlere tanıtımında medyanın rolü: Hacı Bektaşî Veli, Mevlâna ve Yunus Emre. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaşî Veli Araştırma Dergisi*, 59, 101-118.
- Taşdemir, V. (1999). *Okulöncesi çocuklarda sanat eğitimi*. İstanbul: Ya- Pa.
- Tarman, S. (2016). *Müzik eğitiminin temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Türkmen, U. (2010). Çocuğun bireysel toplumsal ve kültürel gelişiminde amatör müzik eğitiminin yeri problemleri ve çözüm önerileri. *İlköğretim Online*, 9(3), 960-970.
- Tüzlin, N. V. (2019). *Özengen müzik eğitiminin eğitim fakülteleri özel yetenek sınavları açısından irdelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Uçan, A. (2002). *Türkiye’de çağdaş sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme süreci ve başlıca yapılanmalar*. Gazi Üniversitesi 1. Sanat Eğitimi Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Ankara.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar – ilkeler – yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uygun, C. (2019). *3-14 yaş grubu çocuğunun çalgı eğitiminde ailenin rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldız, G. (2002). Müzik eğitimi ana sanat dalına yetenek sınavı ile alınan öğrencilerin giriş nitelikleri ile öğretme- öğrenme sürecindeki başarılarının öğrenme düzeyini yordama gücü. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 14-25.



8. EKLER

Ek 1. Veli Görüş Anketi

Sayın Veli;

Sizlere ulaştırılan bu anketteki sorulara lütfen içtenlikle cevap veriniz. Sorularda doğru ya da yanlış cevap yoktur. Sizlere hangi ifade uygun geliyorsa işaretleyiniz ve lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız çünkü bu çalışmamızın verimli ve doğru sonuç vermesi açısından çok önemli. Çalışmamıza katılım sağladığınız için şimdiden çok teşekkür ederiz. Saygılar.

1. Cinsiyetiniz: ☐ Kadın ☐ Erkek
2. Yaşınız: ☐ 20'den küçük ☐ 21-30 ☐ 31-40
☐ 41-50 ☐ 51-60 ☐ 61 ve üstü
3. Eğitim Durumunuz: ☐ Okur-yazar ☐ İlkokul ☐ Ortaokul
☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Lisansüstü
4. Mesleğiniz:
5. Ailenizin toplam aylık geliri ne kadar ?
☐ Asgari ücret ☐ 2001-4000 TL ☐ 4001-6000
☐ 6001-8000 ☐ 8001-10.000 ☐ 10.001 ve üstü
6. Başka çocuğunuz var mı? ☐ Evet ☐ Hayır
Cevabınız evet ise ona/onlara da özel müzik dersi aldırınız mı? ☐ Evet ☐ Hayır
7. Ailenizde herhangi biri müzikle ilgileniyor mu? ☐ Evet ☐ Hayır
Cevabınız evet ise kim ve nasıl ilgileniyor kısaca açıklayınız.
.....
8. Çocuğunuz hangi tür özel müzik dersi alıyor? (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz)
☐ Enstrüman eğitimi (belirtiniz).....
☐ Teori ve solfej eğitimi
☐ Ses eğitimi
☐ Güzel sanatlar lisesine hazırlık kursu
☐ Müzik öğretmenliği programına hazırlık kursu
☐ Konservatuvar sınavına hazırlık kursu
9. Çocuğunuzun müzik ile ilgili bir sertifika (belge) alması sizin için ne kadar önemli?
☐ Hiç önemli değil ☐ Biraz önemli ☐ Çok önemli
10. Çocuğunuz özel müzik dersi ile ilgili çalışırken onu ne sıklıkla dinlersiniz?
☐ Hiç dinlemem ☐ Bazen dinlerim ☐ Her zaman dinlerim
11. Çocuğunuzla birlikte ne sıklıkla konsere gidersiniz?
☐ Hiçbir zaman ☐ Bazen ☐ Her zaman
12. Lütfen aşağıda verilen cümleyi sizin görüşlerinizi yansıtacak şekilde tamamlayan kelimelerden seçerek işaretleyiniz (birden fazla işaretleme yapabilirsiniz). Eğer bu ifadeler dışında eklemek istediğiniz olursa "Diğer" seçeneğinin yanındaki boşluğa yazınız.
Çocuğumun özel müzik dersi alması...
☐ Önemli ☐ Faydalı ☐ Eğlenceli
☐ Pahalı ☐ Zaman kaybı ☐ Büyük çaba gerektiren bir şey
☐ Belirli bir miktarda yetenek gerektiren birşey ☐ Diğer dersler kadar önemli
☐ Diğer.....

Lütfen kağıdın arka yüzündeki anket sorularını da cevaplayınız.



Ek 1'in devamı

Aşağıda sizin özel müzik dersine ilişkin düşüncelerinizi öğrenmek amacıyla hazırlanmış 17 soru bulunmaktadır size en yakın ifadeyi X ile işaretleyiniz ve lütfen boş bırakmayınız.	Benim için hiç doğru değil	Benim için doğru değil	Benim için ne doğru ne de doğru değil	Benim için doğru	Benim için çok doğru
	1	2	3	4	5
1. Çocuğumun müzik yeteneğini geliştirmek için özel müzik dersi aldırıyorum					
2. Bir müzik aleti çalma becerisini geliştirmesi için özel müzik dersi aldırıyorum					
3. Çocuğumu meşgul etmek için özel müzik dersi aldırıyorum					
4. Diğer ebeveynler çocuklarına özel müzik dersi aldırması için ben de aldırıyorum					
5. Çocuğum istediği için özel müzik dersi aldırıyorum					
6. Çocuğumun internet ve sanal alemden uzaklaşması için özel müzik dersi aldırıyorum					
7. Çocuğumun daha fazla sosyalleşmesi için özel müzik dersi aldırıyorum					
8. Kendim almayı isteyip alamadığım müzik eğitimi ona sağlamak için özel müzik dersi aldırıyorum					
9. Çocuğumun yaşlılarına kıyasla daha fazla beceri sahibi olmasını istediğim için özel müzik dersi aldırıyorum					
10. Çocuğumun müziksel yeteneği olduğu için özel müzik dersi aldırıyorum					
11. Müziğin çocuğuma olumlu davranış kazandıracağını duyduğum için özel müzik dersi aldırıyorum					
12. Eğitimcilerden bir çocuğun matematikte ve fen bilimlerinde başarılı olmasına yardımcı olabileceğini duyduğum için özel müzik dersi aldırıyorum					
13. Çocuğumun çok yönlü bir eğitim alması için özel müzik dersi aldırıyorum					
14. Okulundaki müzik eğitimi yetersiz gördüğüm için özel müzik dersi aldırıyorum					
15. İleride müzikle ilgili bir kariyer yapmasını istediğim için özel müzik dersi aldırıyorum					
16. Aileden gelen bir müzik yeteneğimiz olduğu için özel müzik dersi aldırıyorum					
17. Milli Eğitim Bakanlığının sınavlarda sosyal faaliyetlere devam eden öğrencilere ek puan vereceğini duyduğum için çocuğuma özel müzik dersi aldırıyorum					

Ek 2. Etik kurul Belgeleri



T.C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : 81614018-000-E.138
Konu : Etik Kurul Belgesi

10.04.2020

Sayın;

"Çocuklarına özengen müzik eğitimi aldırın velilerin bu eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi" adlı yüksek lisans tezi çalışmanız için gerekli olan Etik Kurul incelemesi Üniversitemizin Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından yapılmış olup, çalışmanıza onay verilmiştir.

e-imzalıdır
Prof. Dr.
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek : Tutanak



Trabzon Üniversitesi Rektörlüğü, Söğütli Mah. Adnan Kahveci Bulvarı, 61335 – Akçaabat-Trabzon / TÜRKİYE

Tel : 0 (462) 455 10 19 **Fax** : 0 (462) 455 24 72

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Kodu : 0403BFF5-32A0-4D83-B4E5-E8D9AF52E8DB - <http://ebys.trabzon.edu.tr/EBYS/eimzadogrulama>

Bilgi :



Ek 2'nin devamı

T. C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA ve YAYIN ETİK KURULU
ONAY FORMU

TARİH	05.03.2020		
YER	Fatih Eğitim Fakültesi Dekanlık Toplantı Salonu		
KATILIMCILAR	Prof. Dr. Prof. Dr. Prof. Dr. Prof. Dr. Prof. Dr. Prof. Dr. Prof. Dr.		Başkan Üye Üye Üye Üye Üye Üye
ARAŞTIRMA ÖNERİSİNİN İÇERİĞİNE YÖNELİK BİLGİLER			
Araştırmacının Adı	Çocuklarına özengen müzik eğitimi aldırın velilerin bu eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi		
Araştırmacının Türü	☒ Yüksek Lisans Tezi ☐ Doktora Tezi	☐ BAP Projesi ☐ TÜBİTAK Projesi	☐ Diğer (Belirtiniz)
Araştırmada Görev Alan Kişiler	Yüksek Lisan Öğrencisi Danışman Doç. Dr.		
Araştırma Yürütücüsünün İletişim Bilgileri	@hotmail.com @trabzon.edu.tr		
Araştırmacının Amacı	Bu araştırmanın temel amacı; çocuklarına özengen müzik eğitimi aldırın velilerin bu eğitime ilişkin görüşlerinin farklı değişkenler aracılığı ile incelenmesidir.		
Araştırmacının Gerekçesi	Araştırmada müzik eğitiminin bir boyutu olan özengen müzik eğitiminin ne olduğu ve alana özgü temel kavramların neler olduğu, bu eğitimin bireyler ve dolayısıyla topluma olan faydalarının neler olduğu, ailelerin ve toplumun özengen müzik eğitime ilişkin görüşlerinin neler olduğu hakkında detaylı bir çalışma yürütülecektir. Yapılacak bu çalışma diğer özengen müzik eğitimi hakkında yapılan çalışmalara göre farklılık göstermektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde Türkiye’de yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak bir enstrüman öğretme veya öğrenme süreci, kullandıkları programlar, yaşanan sorunlar, özengen müzik eğitimi alan ve almayan öğrenciler üzerine çalışmalara rastlanmıştır ancak özengen müzik eğitime yönelik veli görüşlerinin alındığı çalışmanın olmadığı görülmüştür. Bu açıdan yapılan bu çalışma, literatüre yeni bir bakış açısı kazandırması açısından önemlidir.		
Araştırmacının Yöntem ve Örneklemi	Araştırma hem nicel hem de nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tasarlanmış olup velilere ilk olarak araştırmacı ve danışmanı tarafından geliştirilen iki bölümden oluşan görüş anketi uygulanacaktır. Ardından katılımcılar arasında gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen 15 veli ile de yüz yüze mülakatlar yürütülecektir.		
Araştırmada Kullanılacak Veri Toplama Araçları	Araştırmada hem nicel hem de nitel veri toplama araçları olan anket ve mülakat kullanılacaktır. Araştırmacı ve danışmanı tarafından hazırlanan 5 dereceli (Benim için hiç doğru değil, benim için doğru değil, benim için ne doğru ne de doğru değil, benim için doğru, benim için çok doğru) Likert tipi görüş anketi yer almaktadır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde velilerin demografik bilgilerine ilişkin verileri elde etmeye yönelik 12 soru, ikinci bölüm de ise velilerin özengen müzik eğitime ilişkin görüşlerini		

Ek 2'nin devamı

	ortaya koymayı amaçlayan yapılandırılmış likert tipi 17 soru yer almaktadır. Araştırmada kullanılacak anket araştırmacı ve danışmanı tarafından geliştirilmiş olup, geliştirme aşamasında 4 farklı alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Gelen dönütlere göre ölçme aracına son şekli verilmiştir. Hazırlanan ölçme aracı araştırmaya dahil edilmeyecek çocuklarına özengen müzik eğitimi aldırarak velilere gönderilerek pilot uygulaması yapılacak geçerlik güvenirlik çalışması yapıldıktan sonra yine ankete son şekli verilerek kullanıma hazır hale getirilecektir. Uygulamaya hazır hale gelen ölçme aracı gerek kağıt kalemle doldurulacak şekilde basılacak gerekse internet aracılığıyla dijital ortamda hazırlanarak velilere ulaşması sağlanacaktır. Araştırmanın nitel veri toplama aşamasında ise gönüllülük esasına dayalı seçilen 15 katılımcıya araştırmacı ve danışmanı tarafından hazırlanan 17 soru yüz yüze mülakatla sorularak verilen cevaplar ses kayıt cihazıyla kaydedilecektir.
Kullanılacak biyolojik, eğitimsel, psikolojik, teknik vb. tüm yöntemleri açıklayan etik ile ilgili özet	Araştırmaya gönüllü olarak katılan veliler çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları hakkında bilgilendirilecek, kişisel bilgileri özenle korunacak ve bu konuda yeterli güven sağlanacaktır. Çalışmadan elde edilecek bilgilerin tamamen araştırma amacı ile kullanılacağı ve kişisel bilgilerin gizli tutulacağı başka kişi veya kurumlarla paylaşılmayacağı hakkında bilgilendirme yapılacaktır. Son olarak araştırma tamamlandığında katılımcılar istedikleri takdirde sonuçları görme şansına sahip olacakları konusunda bilgilendirilecek ve isterlerse çalışmadan ayrılma kararı verebileceklerdir.

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından incelenen ve yukarıda detayları verilen araştırma önerisine yönelik Kurul Kararı aşağıda sunulmuştur.

Araştırma önerisi etik açıdan uygun bulunmuştur.	☒
Araştırma önerisinin etik açıdan geliştirilmesi gerekmektedir. *	☐
Araştırma önerisi etik açıdan uygun bulunmamıştır.*	☐

*: Gerekçe

GEREKÇE:

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

**** yılında ***** doğdu. Trabzon 100. Yıl İlköğretim okulunda ilkokul ve ortaokul öğrenimini tamamladı. 8 yaşında TRT Çocuk Korosu sınavlarına girerek kazandı ve müzik serüvenine başladı. 5 yıllık eğitimin içerisinde çeşitli korolarda görev aldı ve il içi, il dışı festivallere katıldı. Bulunduğu dönemde teori solfej nota ve ses eğitimi gibi temel müzik eğitimini tamamladıktan sonra Akçaabat Güzel Sanatlar Lisesini kazandı. Lise öğrenimi boyunca çeşitli konserler verdi. Yeşilden Maviye, Üç Okul Tek Yürek ve birçok festivale katılarak konserler verdi. Afyon Marsyas Flüt Yarışmasına katıldı ve Türkiye’deki flüt sanatçılarıyla çalışmalar yaptı. İzmir’de ve Ankara’da katıldığı konserler ardından alanında uzman kişilerle flüt kamplarına katıldı. 2012 yılında Arya adlı trio ekibini kurdu ve çeşitli klasik müzik konserleri gerçekleştirdi. Güzel sanatlar Lisesi’ni birincilikle bitirdikten sonra Karadeniz teknik Üniversitesi Müzik Öğretmenliği bölümünü ikincilikle kazandı. Üniversite hayatı boyunca yurt içi ve yurt dışında koro festivallerine katıldı. 2014 yılında İzmir ve Çanakkale Festivallerine 2015 yılında Kıbrıs KKTC Uluslararası Koro Festivaline katıldı. Üniversite yıllarında çeşitli çocuk koroları ve çocuk kulüpleri kurarak çalışmalar yaptı. 2015 yılı itibariyle farklı yaş grubundaki öğrencilere piyano ve yan flüt eğitimi vererek sekiz konser gerçekleştirdi. 2017 yılında okuduğu üniversiteyi üçüncülükle bitirerek lisansüstü sınavlarına girip lisansüstü eğitimine devam etti. 2016 yılında Limon Çiçekleri Anaokulu’nda, 2017 yılında Modern Kreş ve Anaokulu’nda çalıştı. 2018 itibari ile Yeni Dünya Anaokullarında Müzik Öğretmenliği yapmaktadır. Bunun yanı sıra piyano ve yan flüt eğitmenliği yapmaktadır. Eğitmenliğini yaptığı öğrencilerle koro ve resitaller vermeye devam etmektedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : *****

E-Posta : *****